

ΛΥΚΕΙΟ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ

Ερευνητική Εργασία

«Ο απρόσμενος εισβολέας
που έμελλε να αλλάξει ολόκληρη την ανθρωπότητα»

ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ

Βρυωνή Μαριανίνα Α21

Καλλή Νίκη Α21

Μέλιου Ελένη Α21

Τσιούστα Μαρία Ευαγγελία Α21

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Τασούλα Σιάμαρου Μουλλωτού – Χημικός

Δημήτρης Χαΐνης – Φιλολόγος

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στην έρευνα	2
1.1 Εισαγωγή	
1.2 Διατύπωση του προβλήματος	
1.3 Σκοπός της έρευνας	
1.4 Σημασία του θέματος	
1.5 Ερευνητικά ερωτήματα	
1.6 Περιορισμοί έρευνας	
Κεφάλαιο 2: Θεωρητικό Υπόβαθρο	4
2.1 Εισαγωγή – Βασικές έννοιες	
2.2 Εμβόλια	
2.3 Ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις του εγκλεισμού σε εφήβους	
Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία	7
3.1 Εισαγωγή	
3.2 Διαδικασία εκτέλεσης έρευνας	
3.3. Μέσα συλλογής δεδομένων	
3.3.1 Ερωτηματολόγιο	
3.3.2 Ομάδες εστίασης	
Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα	12
4.1 Ερωτηματολόγιο	
4.2 Ομάδες Εστίασης	
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	16
Κεφάλαιο 6: Δεξιότητες που αποκτήθηκαν	18
Παραρτήματα	
Παράρτημα 1: Ερωτηματολόγιο	21
Παράρτημα 2: Γενικά αποτελέσματα ερωτηματολογίου	27
Παράρτημα 3:Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου κατά φύλο	32
Παράρτημα 4:Αποτελέσματα κατά τάξη	40
Παράρτημα 5: Δήλωση συμμετοχής (Ομάδες εστίασης)	52
Παράρτημα 6: Οδηγός συζήτησης των ομάδων εστίασης	54
Παράρτημα 7: Απομαγνητοφωνήσεις	55
Παράρτημα 8: Φωτογραφίες	64
Αναφορές	65

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στην έρευνα

1.1 Εισαγωγή

Η πανδημία του Covid-19 είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση μέσα από την οποία παρατηρούμε με ποιον τρόπο η βιοχημική υπόσταση ενός ιού επηρεάζει όχι μόνο τη σωματική υγεία του ανθρώπου, αλλά μέσω αυτής φέρνει και μεταβολές τόσο στην κοινωνική του ζωή, όσο και στη συναισθηματική του κατάσταση. Στην παρούσα έρευνα επιχειρούμε να εστιάσουμε στις διάφορες μεταβολές που έφερε ο ιός στην καθημερινότητα των εφήβων και ειδικά των μαθητών του Λυκείου μας.

1.2 Διατύπωση του προβλήματος

Οι απότομες αλλαγές, που βιώνουμε τους τελευταίους 16 μήνες, έστρεψαν αρκετούς ερευνητές σε τοπικό ή διεθνές επίπεδο να ασχοληθούν με το ζήτημα του Covid-19 σε μια προσπάθεια να μελετήσουν την προέλευση του ιού, τα χαρακτηριστικά του και βέβαια την αντιμετώπιση και τις συνέπειες της πανδημίας. Η δική μας έρευνα επικεντρώνεται στις γνώσεις των συμμαθητών μας για τον Covid-19, τις αντιλήψεις και τη στάση τους για την πανδημία και την αντιμετώπισή της με έμφαση στις επιπτώσεις της στη συναισθηματική τους κατάσταση.

1.3 Σκοπός της έρευνας

Η έρευνα αυτή φιλοδοξεί να καταλήξει σε πορίσματα, τα οποία θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν για σκοπούς ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ανάπτυξης του αισθήματος ευθύνης μεταξύ των συμμαθητών μας. Ταυτόχρονα τα πορίσματα θα τεθούν στη διάθεση της σχολικής μονάδας, ώστε να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών αντιμετώπισης της πανδημίας και διαχείρισης των συνεπειών της στον συναισθηματικό κόσμο των εφήβων.

1.4 Σημασία του θέματος

Η έρευνά μας θεωρούμε ότι μπορεί να συνεισφέρει τόσο στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση της μαθητικής κοινότητας του σχολείου μας, όσο και στην παροχή χρήσιμων δεδομένων προς τη σχολική μονάδα για σκοπούς πρόληψης και αντιμετώπισης. Η τελευταία δεν αφορά βέβαια μόνο την πρόληψη της μετάδοσης του ιού, αλλά και τη διαχείριση των επιπτώσεων στη συναισθηματική κατάσταση των μαθητών. Επομένως, ο εντοπισμός των ιδιαίτερων προβλημάτων στο σχολείο μας και οι προτεινόμενες λύσεις μπορούν να αξιοποιηθούν για μια αποτελεσματικότερη διαχείριση της πανδημίας και των συνεπειών της.

1.5 Ερευνητικά ερωτήματα

Με βάση την υπόθεση ότι η αντιμετώπιση της πανδημίας ξεκινά από τη γνώση μας για αυτή και ότι ο περιορισμός της κοινωνικής ζωής επιδρά αρνητικά στη συναισθηματική κατάσταση του ατόμου διατυπώσαμε τρία ερευνητικά ερωτήματα. Το πρώτο διερευνά γνώσεις των συμμαθητών μας για την πανδημία. Το δεύτερο στοχεύει στον εντοπισμό των στάσεων και των αντιλήψεών τους για

αυτή και την αντιμετώπισή της. Το τρίτο εστιάζει στις επιπτώσεις της κατά την περίοδο του εγκλεισμού στη συναισθηματική κατάσταση των μαθητών.

1.6 Περιορισμοί έρευνας

Η έρευνά μας διεξήχθη σε περίοδο εγκλεισμού και γι' αυτό αντιμετωπίσαμε πληθώρα δυσκολιών. Οι συναντήσεις μας γίνονταν διαδικτυακά σε εβδομαδιαία βάση, πρακτική που συνεχίστηκε και μετά την επάνοδο στο σχολείο, αφού δεν υπήρχε ελεύθερος χρόνος λόγω της συσσώρευσης αναβλημένων διαγωνισμάτων. Το ασφυκτικό πρόγραμμα και ο εντοπισμός κρουσμάτων στο τμήμα μας ήταν αιτίες μιας γενικότερης ανασφάλειας, αφού συνεχώς οι σχεδιασμοί μας ανατρέπονταν. Μια τέτοια περίπτωση ήταν η αναγκαστική ακύρωση της διεξαγωγής μιας ομάδας εστίασης λόγω δικού μας αυτοπεριορισμού. Επίσης, καθώς ο εγκλεισμός επέβαλε τη χορήγηση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, η επιστροφή της Γ΄ Τάξης νωρίτερα από την Α΄ και Β΄ δεν ευνόησε τη συμπλήρωση του αναμενόμενου αριθμού ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων από τους τελειόφοιτους. Χρειάστηκε αρκετή επιμονή σε προσωπικό επίπεδο προς γνωστούς και φίλους, ώστε να λάβουμε έναν ικανοποιητικό αριθμό απαντημένων ερωτηματολογίων.

Κεφάλαιο 2: Θεωρητικό Υπόβαθρο

2.1 Εισαγωγή – Βασικές έννοιες

Από τον Μάρτιο του 2020, όταν ο Covid-19 εισέβαλε στη ζωή μας, έννοιες όπως *επιδημία*, *πανδημία*, *ιός*, *εμβόλιο* και *καταλληλόλητά* του και *ψυχική κόπωση* έχουν μπει στο καθημερινό μας λεξιλόγιο. Πιο κάτω θα αναλύσουμε με συντομία τις έννοιες αυτές.

Επιδημία χαρακτηρίζεται το ξέσπασμα ασθενειών που εμφανίζονται σε μια ευρύτερη γεωγραφική περιοχή και σε δεδομένη χρονική περίοδο, σε βαθμό μεγαλύτερο του αναμενόμενου. Μπορεί να περιορίζεται γεωγραφικά σε ένα τόπο ή μια ολόκληρη χώρα. Η *πανδημία*, είναι επιδημία λοιμώδους ασθένειας, που εξαπλώνεται με γρήγορους ρυθμούς σε μια μεγάλη περιοχή, ήπειρο ή παγκοσμίως και απειλεί το σύνολο σχεδόν του πληθυσμού. (<https://www.iatropedia.gr>).

Η πανδημία ξεκινά με τη μόλυνση ζώων από κάποιον ιό, τα οποία σε κάποιες περιπτώσεις μολύνουν ανθρώπους, οι οποίοι στη συνέχεια μεταδίδουν τον ιό ο ένας στον άλλο. Η αλυσιδωτή μετάδοση συνεχίζεται έως ότου λοιμώξεις λόγω του νέου ιού εξαπλωθούν σε όλο σχεδόν τον κόσμο. Το 70% των νέων ασθενειών (Εμπολα, Ζίκα) και «σχεδόν όλες οι γνωστές πανδημίες» (γρίπη, AIDS, Covid-19) είναι *ζωνοόσοι*, δηλαδή προέρχονται από ζωικούς παθογόνους παράγοντες. Κατά τις εκτιμήσεις που δημοσιεύθηκαν το 2018 στην επιθεώρηση «Science» και περιλαμβάνονται σε έκθεση, υπάρχουν περίπου 1.700.000 άγνωστοι ιοί στα θηλαστικά και στα πτηνά, από τους οποίους 540.000 έως 850.000 «θα είχαν την ικανότητα να μολύνουν τους ανθρώπους». (Freddy Vinet, 2020)

Σχετικά πρόσφατες πανδημίες αποτελούν η πανδημία του HIV και η γρίπη του 1918, η οποία μόλυνε περισσότερο από το 1/3 του παγκόσμιου πληθυσμού προκαλώντας τον θάνατο σε περίπου πενήντα εκατομμύρια ανθρώπους. Η πανδημία του Covid19, κηρύχθηκε ως πανδημία από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας στις 11/3/2020. Η Κύπρος επιβεβαίωσε στις 9/3/2020 τις δύο πρώτες περιπτώσεις μόλυνσης από Covid19. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας ο πανδημικός κορωνοϊός είναι πιθανότερο να προήλθε από εκτροφεία άγριων ζώων που τροφοδοτούσαν την ψαραγορά του Γουχάν στην Κίνα.

Ο *ιός* είναι παθογόνο που αποτελείται από ένα νουκλεϊνικό οξύ εντός μιας πρωτεϊνικής κάψας. Δεν θεωρείται ζωντανός οργανισμός, καθώς δεν εκδηλώνει λειτουργίες ζωής, όπως μεταβολισμό και αναπαραγωγή. Αναπτύσσεται και αναπαράγεται μόνο, όταν εισβάλει σε κύτταρα ζωντανών οργανισμών και μολύνει ένα κύτταρο ξενιστή. Με την εισαγωγή του στον ξενιστή μπορεί να πολλαπλασιαστεί γρήγορα και να τον καταστρέψει. (<https://www.iatronet.gr>)

Οι πανδημίες μπορεί να οφείλονται και σε βακτήρια. Τα *βακτήρια* είναι μονοκύτταροι μικροοργανισμοί χωρίς αληθή πυρήνα ή κυτταρικά οργανύλια, που ανήκουν στο βασίλειο των προκαρυωτικών οργανισμών. Τα βακτήρια συνθέτουν

DNA, RNA και πρωτεΐνες και μπορούν να αναπαράγονται ανεξάρτητα, αλλά χρειάζονται έναν ξενιστή για να τους παρέχει τροφή και ένα ευνοϊκό περιβάλλον. Τα περισσότερα είναι ωφέλιμα και αβλαβή, ενώ κάποια άλλα προκαλούν νόσους και ονομάζονται παθογόνα. Ένα παράδειγμα πανδημίας του παρελθόντος που οφείλεται σε βακτήριο είναι η χολέρα. (<https://www.iatronet.gr>)

2.2 Εμβόλια

Ο εμβολιασμός ενισχύει την ανοσοποιητική άμυνα του οργανισμού και βοηθά στην αντιμετώπιση νόσων που προσβάλλουν τον άνθρωπο. Στη συντριπτική πλειονότητα, οι εμβολιασμοί αποτρέπουν την προσβολή από νόσους. Παρ' όλα αυτά ένα άτομο μπορεί να προσβληθεί από μια νόσο, ακόμη και αν έχει εμβολιαστεί. Ωστόσο, τα συμπτώματα θα είναι ηπιότερα και η ανάρρωση ταχύτερη.

Η λειτουργία των εμβολίων βασίζεται στην κατάλληλη προετοιμασία του ανοσοποιητικού συστήματος του ατόμου, ώστε να αναγνωρίζει τη συγκεκριμένη νόσο και να προστατεύεται από αυτήν. Το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας σχετικά με τα εμβόλια κατά του Covid-19 αφορά την πρόκληση απόκρισης ενάντια σε μια πρωτεΐνη, η οποία βρίσκεται μόνο στον ιό που προκαλεί την ασθένεια. Άλλος τύπος εμβολίου χρησιμοποιεί έναν άλλον, αβλαβή ιό για τη μεταφορά «οδηγιών» από τον ιό που προκαλεί τον Covid-19. Αυτό επιτρέπει στα ίδια τα κύτταρα του οργανισμού να παράγουν την πρωτεΐνη, που βρίσκεται μόνο στον ιό του Covid-19. Το ανοσοποιητικό σύστημα του ατόμου αναγνωρίζει ότι η εν λόγω πρωτεΐνη δεν θα έπρεπε να βρίσκεται στον οργανισμό και ανταποκρίνεται με τη δημιουργία φυσικής άμυνας κατά της λοίμωξης. (<https://ec.europa.eu>) Ο εμβολιασμός, συμβάλλοντας στη διατήρηση της υγείας περισσότερων ανθρώπων, βοηθά στη μείωση των κοινωνικών και ψυχολογικών επιπτώσεων των ασθενειών στους ανθρώπους και ελαφρύνει την επιβάρυνση των νοσοκομείων και των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης. (<https://ec.europa.eu>)

Για όσο σχεδόν καιρό η ανθρωπότητα έχει εμβόλια, έχει και αρνητές τους. Παρόμοια παραπλανητικά επιχειρήματα που ακούγονταν πριν από 120 χρόνια για τα εμβόλια κατά της ευλογιάς, όπως επισημαίνει το έγκυρο αμερικανικό περιοδικό «Atlantic», ακούγονται και σήμερα κατά των εμβολίων για τον Covid-19: τα συστατικά των εμβολίων είναι τοξικά, δεν έχουν γίνει επαρκείς δοκιμές, οι επιστήμονες που τα δημιούργησαν είναι κερδοσκοπικοί κ.ά. (<https://www.cnn.gr>)

2.3 Ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις του εγκλεισμού σε εφήβους

Η αιφνίδια πανδημική κρίση του Covid-19 έχει προκαλέσει ανισορροπία σε όλα τα επίπεδα της ζωής. Το αυξημένο άγχος των εφήβων σε συνδυασμό με την κοινωνική απομόνωση από φίλους τους και σχολείο, μπορεί να επηρεάσει τις συναισθηματικές και τις κοινωνικές τους δεξιότητες. (Μαυρόγιαννη, Τσαγκανέλια, 2020) Παιδιά και έφηβοι βιώνουν φόβο, αβεβαιότητα, σωματική και κοινωνική απόσταση, που τους αποκόπτει από τους φίλους τους. Εμφανίζουν προσκόλληση

και ανησυχία για την υγεία των ενηλίκων, ευερεθιστότητα, διάσπαση της προσοχής. Επιπλέον, μπορεί να βιώνουν απογοήτευση για την αναβολή ή ακύρωση προγραμματισμένων δραστηριοτήτων στο κοντινό μέλλον. Ωστόσο, κατά την περίοδο κοινωνικής απόστασης και εγκλεισμού οι έφηβοι έχουν τη δυνατότητα να διατηρήσουν τις επαφές τους χάρη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία ενισχύουν την ανθεκτικότητα και η προσαρμοστικότητά τους παρέχοντας πηγές στήριξης με βασικότερη τους φίλους. Ωστόσο, καθώς οι έφηβοι εδραιώνουν την αίσθηση της ταυτότητάς τους μέσα από την ομάδα των συνομηλίκων, η επαφή μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ίσως δεν είναι αρκετή. Γι' αυτό και η σύνδεση με την οικογένεια παραμένει σημαντικότερη. παρόλες τις συγκρούσεις. (Μαυρόγιαννη, - Τσαγκανέλια, 2020)

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία

3.1 Εισαγωγή

Με τη διεξαγωγή της έρευνας έγινε προσπάθεια να δοθούν απαντήσεις στα διερευνητικά ερωτήματα τα οποία παρουσιάστηκαν στο Κεφάλαιο 1. Υποκείμενα της έρευνάς μας, αποτελούν μαθητές όλων των τάξεων του Λυκείου μας. Συλλέγηκαν ποσοτικά δεδομένα με τη χρήση ερωτηματολογίου και ποιοτικά δεδομένα με τη δημιουργία ομάδων εστίασης (focus groups). Για την πραγματοποίηση της έρευνάς μας απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η ενημέρωση της διεύθυνσης του σχολείου, η οποία έδωσε τη συγκατάθεσή της.

3.2 Διαδικασία εκτέλεσης έρευνας

Αφού μετά από εισήγηση της καθηγήτριας μας στη Χημεία αποδεχθήκαμε να συμμετάσχουμε στον παρόντα διαγωνισμό, καταλήξαμε σε ένα θέμα επίκαιρο μέσα στο οποίο συναντάται η χημεία, η βιολογία με την κοινωνία και την ψυχολογία. Μετά από προβληματισμούς και συζήτηση καταλήξαμε στον τίτλο που αναγράφεται στην αρχή της εργασίας μας και αρχίσαμε με την καθοδήγηση των υπεύθυνων καθηγητών μας να ερευνούμε βιβλιογραφικά το θέμα. Με άξονα τη δομή της εργασίας αρχίσαμε να αποθηκεύουμε και να ανταλλάσσουμε πηγές πληροφοριών και βέβαια να δημιουργούμε κείμενα, τα οποία συνεχώς αναθεωρούνταν.

Λόγω των περιοριστικών μέτρων είτε των γενικών, είτε στην επαρχία μας, ή ακόμη και στο τμήμα μας μόνο, η εργασία προχωρούσε μέσω της εφαρμογής «Class Notebook», όπου ανεβάζαμε το υλικό μας στο «Collaboration Space». Τα κείμενα που αναρτούσαμε ή παράγαμε ήταν όλα ορατά σε όλους και μπορούσαμε να τα επεξεργαστούμε ταυτόχρονα. Κάθε εβδομάδα υπήρχε προγραμματισμένη απογευματινή συνάντηση μέσω του Teams με τους υπεύθυνους καθηγητές μας, όπου γινόταν συζήτηση, ανατροφοδότηση και αποφασίζονταν το χρονοδιάγραμμα των άμεσων ενεργειών μέχρι την επόμενη συνάντηση. Αρχικά, όλη η ομάδα ερευνούσε βιβλιογραφικά το θέμα παράλληλα, διότι σκοπός ήταν να είμαστε όλοι εξίσου θεωρητικά ενημερωμένοι. Στα επόμενα στάδια όμως έγινε καταμερισμός της εργασίας σε υποομάδες.

Μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης του ερωτηματολογίου (βλ. με λεπτομέρειες πιο κάτω: 3.3.1) έγινε λεπτομερής προφορική συζήτηση των αποτελεσμάτων. Τότε αποφασίσαμε να πάρουμε περισσότερες απαντήσεις για ορισμένα ζητήματα που έλκυσαν την προσοχή μας μέσω της διενέργειας ομάδων εστίασης, κάτι το οποίο δεν συμπεριλαμβανόταν στους αρχικούς μας σχεδιασμούς (βλ. με λεπτομέρειες πιο κάτω: 3.3.2). Ταυτόχρονα αρχίσαμε τη συγγραφή μιας πρώτης μορφής κάποιων κεφαλαίων, τα οποία σταδιακά διορθώνονταν και αναθεωρούνταν μέχρι να φτάσουν στην τελική τους μορφή.

3.3 Μέσα συλλογής δεδομένων

3.3.1 Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο είναι μια σειρά από ερωτήσεις σχετικές με το θέμα στις οποίες τα υποκείμενα της έρευνας καλούνται να απαντήσουν γραπτά, με σκοπό τη συλλογή των αναγκαίων ερευνητικών πληροφοριών. Τα υποκείμενα καλούνται να απαντήσουν με ειλικρίνεια και ακρίβεια, πάντοτε ανώνυμα. Το ερωτηματολόγιο είναι το μέσο που μετατρέπει τις πληροφορίες που δίνει ένα πρόσωπο σε δεδομένα, τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιούνται για ανάλυση και για εξαγωγή των απαραίτητων συμπερασμάτων. Οι ερωτήσεις που χρησιμοποιούνται είναι κυρίως δύο ειδών, ανοικτού τύπου και κλειστού τύπου. Το ερωτηματολόγιο της έρευνάς μας αποτελείτο μόνο από κλειστού τύπου ερωτήσεις. Τα δεδομένα που συλλέγηκαν ήταν ποσοτικά.

Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε στη διαδικτυακή εφαρμογή «Forms», που περιλαμβάνεται στο λογισμικό «Office 365» της Microsoft, με τη βοήθεια των καθηγητών μας (Παράρτημα 1). Αποτελούνταν από 13 δηλώσεις με δυνατότητα επιλογής τριών πιθανών τοποθετήσεων από τον ερωτώμενο: «πολύ»/«λίγο»/«καθόλου», «συμφωνώ»/«διαφωνώ»/«δεν γνωρίζω» κ.ά. Τρεις από τις δηλώσεις υποδιαιρούνταν σε επιμέρους δηλώσεις με ανάλογες δυνατότητες επιλογής. Δύο από τις δηλώσεις δεν αφορούσαν άμεσα τα ερευνητικά ερωτήματα, αλλά συνέλεγαν δημογραφικές πληροφορίες (φύλο και τάξη) με σκοπό αυτές να αξιοποιηθούν κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Η διαδικασία μέσα από την οποία καταλήξαμε στις συγκεκριμένες δηλώσεις ήταν η εξής: αρχικά οριστικοποιήσαμε τη διατύπωση των τριών γενικών ερευνητικών ερωτημάτων· εν συνεχεία σκεφτήκαμε δηλώσεις που να σχετίζονται με κάθε ερευνητικό ερώτημα, τις οποίες, αφού συζητήσαμε, περιλάβαμε μέσα στο ερωτηματολόγιο. Η δήλωση 4, η οποία αφορούσε την κατανόηση του όρου «πανδημία» φάνηκε πως λειτούργησε ως οδηγός για έλεγχο της εγκυρότητας και της ειλικρίνειας των απαντήσεων, αφού μόνο ένας ερωτώμενος απάντησε λανθασμένα. Επομένως θεωρούμε ότι σε καμία περίπτωση οι συμμαθητές μας δεν απάντησαν τυχαία.

Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από ογδόντα έξι (86) μαθητές της Α΄ Λυκείου σε σύνολο ενενήντα εννέα μαθητών (99), από ογδόντα οκτώ (88) μαθητές της Β΄ Λυκείου σε σύνολο εκατόν είκοσι μαθητών (120) και από σαράντα τέσσερις (44) μαθητές της Γ΄ τάξης σε σύνολο ενενήντα τριών (93) μαθητών.

Συνολικά λάβαμε απαντήσεις από 218 μαθητές σε σύνολο 312, δηλαδή αντλήσαμε δεδομένα από το 70% του μαθητικού πληθυσμού του σχολείου μας, γι' αυτό και το δείγμα μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό. Με βάση την κατηγορία «φύλο» το 70% ήταν κορίτσια και το 30% αγόρια, ενώ με βάση την κατηγορία

«τάξη» το 39,4% φοιτούν στην Α΄ Τάξη, το 40,4% στη Γ΄ Τάξη και το 20.2% στη Γ΄ Τάξη.

Το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε δοκιμαστικά για πρώτη φορά στο τμήμα μας και αυτό έγινε, για να διαπιστωθεί στην πράξη αν υπήρχαν κάποια προβλήματα ή ελλείψεις, ώστε να προβούμε σε αλλαγές. Καθώς δεν παρατηρήθηκε κάποιο πρόβλημα, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τη δοκιμαστική χορήγηση κρατήθηκαν σαν να επρόκειτο για κανονική χορήγηση. Κατά την χορήγηση του ερωτηματολογίου ζητήθηκε να τονιστεί ότι προστατευόταν η ανωνυμία των ερωτώμενων, η ταυτότητα των οποίων ήταν αδύνατο να εντοπιστεί τόσο από τη γραφική απεικόνιση της εφαρμογής Forms, όσο και από την αυτόματη εξαγωγή των αποτελεσμάτων στην Excel.

Τα δεδομένα των δύο τάξεων συλλέγηκαν την περίοδο 22-27 Φεβρουαρίου, κατά τη διάρκεια της οποίας η Κύπρος βρισκόταν σε λόκνταουν. Η αποστολή του ερωτηματολογίου έγινε μετά από προτροπή μας με μήνυμα από τη διεύθυνση προς τους Υπευθύνους Τμημάτων, οι οποίοι προώθησαν τον σχετικό σύνδεσμο στα τμήματά τους μέσω της διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας «Teams». Κατά την περίοδο από 22 Φεβρουαρίου έως 5 Μαρτίου το ερωτηματολόγιο στάλθηκε επίσης μέσω των ομάδων του Teams στους μαθητές της Γ΄ τάξης οι οποίοι σε αντίθεση με τους υπόλοιπους φοιτούσαν με φυσική παρουσία στο σχολείο.

Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων έγινε με βάση τα γραφήματα που δημιουργήθηκαν αυτόματα από την εφαρμογή Forms και την αυτόματη αναλυτική καταγραφή τους σε φύλλο της Excel. Καθώς η εφαρμογή Forms δεν επιτρέπει τον συσχετισμό μεταξύ των απαντήσεων των διαφορετικών δημογραφικών ομάδων, που θέσαμε εξ αρχής, η συγκριτική επεξεργασία των δεδομένων έγινε από εμάς με τη δημιουργία γραφικών από τα δεδομένα της Excel για κάθε δήλωση του ερωτηματολογίου ανά φύλο και τάξη (Παράρτημα 3 και 4).

3.3.2 Ομάδες εστίασης (Focus Groups)

Οι ομάδες εστίασης απετέλεσαν τη μέθοδο συλλογής των ποιοτικών δεδομένων της έρευνάς μας. Σύμφωνα με τον Morgan οι ομάδες εστίασης είναι ουσιαστικά ένας τρόπος να ακούς τους ανθρώπους και να μαθαίνεις από αυτούς. Αφορά μια προσεκτικά οργανωμένη συζήτηση, η οποία είναι σχεδιασμένη να αντλεί αντιλήψεις και πεποιθήσεις σε ένα καθορισμένο ερευνητικό θέμα, μέσα σε ένα επιτρεπτικό, μη απειλητικό περιβάλλον (Ίσαρη & Πουρκός, 2015). Τα δεδομένα τα οποία παράγονται στο πλαίσιο των ομάδων εστίασης φέρνουν τους ερευνητές αντιμέτωπους με την πολυεπίπεδη και δυναμική φύση της ανθρώπινης αντίληψης, τις αντιθέσεις και την πολυφωνία των απόψεων, των συναισθημάτων

των εμπειριών και των πολύπλοκων συμπεριφορών και κινήτρων των ερωτώμενων.

Ένα από τα πιο βασικά χαρακτηριστικά των ομάδων εστίασης είναι η παρουσία του συντονιστή. Οι συμμετέχοντες καλούνται να μιλήσουν μεταξύ τους για ένα συγκεκριμένο θέμα μέσα από μια διαδικασία αλληλεπίδρασης. (Ισαρη & Πουρκός, 2015). Τον συντονιστικό ρόλο αναλάβαμε εκ περιτροπής με τη καθοδήγηση των εκπαιδευτικών μας.

Ένα βασικό πλεονέκτημα των ομάδων εστίασης είναι το άμεσο αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης των υποκειμένων στις ομάδες. Η συζήτηση στις ομάδες εστίασης δεν αποτελεί το άθροισμα ξεχωριστών ατομικών συνεντεύξεων. Υπάρχει συνέργεια μεταξύ των συμμετεχόντων, δηλαδή μπορούν να ρωτούν και να απαντούν ο ένας τον άλλο. Συλλέγονται πολύτιμα δεδομένα, τα οποία αποτελούν μια μοναδική δυναμική των ομάδων εστίασης.

Με σκόπιμη δειγματοληψία στην παρούσα έρευνα, δημιουργήθηκαν τρεις ομάδες εστίασης, μία από κάθε τάξη. Αρχικά ενημερώθηκαν οι μαθητές κάθε τμήματος για τη διεξαγωγή της έρευνας και του αντικειμένου διερεύνησής της. Σε όσους δήλωσαν ενδιαφέρον για συμμετοχή, ζητήθηκε η γραπτή συγκατάθεση των γονέων ή κηδεμόνων τους. (Παράρτημα 5). Η ομάδα 1 αποτελείτο από τρεις μαθητές της Α΄ τάξης, η ομάδα 2 από τέσσερις μαθητές της Β΄ τάξης και η ομάδα 3 από επίσης τέσσερις μαθητές της Γ΄ τάξης. Κάθε μαθητής αντιπροσωπευόταν από έναν αριθμό, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η προστασία των προσωπικών τους δεδομένων κατά την καταγραφή της συζήτησης.

Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στο εργαστήριο Χημείας, ένα φιλικό περιβάλλον για τους συμμετέχοντες, το οποίο θα ευνοούσε τη συζήτηση και την επικοινωνία μέσα στην ομάδα. Πριν από τις συναντήσεις οι μαθητές ενημερώθηκαν μόνο για το προς συζήτηση θέμα. Δεν τους δόθηκαν οι ερωτήσεις του οδηγού συζήτησης, (Focus group discussion guide) και αυτό, για να τους δοθεί η δυνατότητα να εκφράσουν αυθόρμητα τις πραγματικές τους απόψεις και συναισθήματα κατά τη διάρκεια των συναντήσεων. Τονίστηκε με ιδιαίτερη έμφαση στους συμμετέχοντες ότι θα διασφαλιστεί η ανωνυμία τους, ότι οι ηχογραφημένες συνομιλίες τους θα μεταγραφούν και θα ακουστούν από τον ερευνητή και ότι θα τηρηθεί η εμπιστευτικότητα στη διαχείριση των δεδομένων, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας.

Ο οδηγός συζήτησης των ομάδων εστίασης (Παράρτημα 6), περιλάμβανε ανοικτού τύπου ερωτήσεις. Η ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων που προέκυψαν από τις ομάδες εστίασης ακολούθησε πέντε στάδια, τα οποία είναι: η εξοικείωση με το περιεχόμενο, ο προσδιορισμός του θεματικού πλαισίου, η κατηγοριοποίηση, η χαρτογράφηση και η ερμηνεία.

Η εξοικείωση με τα δεδομένα, επιτυγχάνεται με την ακρόαση των μαγνητοφωνήσεων και την ανάγνωση της απομαγνητοφώνησης. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας αρχίζουν να εντοπίζονται τα κύρια θέματα. Το επόμενο στάδιο περιλαμβάνει τον προσδιορισμό ενός θεματικού πλαισίου, με την καταγραφή σύντομων φράσεων, ιδεών και εννοιών, που προκύπτουν από τα κείμενα και έτσι αρχίζουν να αναπτύσσονται κατηγορίες. Διαμορφώνονται οι περιγραφικές δηλώσεις και διεξάγεται ανάλυση με βάση τα δεδομένα του οδηγού ερωτήσεων. Το τρίτο στάδιο της κατηγοριοποίησης περιλαμβάνει την αποκοπή των δεδομένων, την κωδικοποίηση και τη ταξινόμησή τους πραγματοποιώντας συγκρίσεις. Στο τέταρτο στάδιο, της χαρτογράφησης, τα δεδομένα αναδιοργανώνονται δημιουργώντας ένα νέο θεματικό περιεχόμενο. Στο τελευταίο στάδιο ερμηνεύονται τα υπό διερεύνηση ερωτήματα. (Rabiee, 2004).

Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα

4.1: Ερωτηματολόγιο

Γνώσεις, απόψεις και στάσεις απέναντι στην πανδημία

Γενικά ο όρος «πανδημία» γίνεται σωστά αντιληπτός από όλους σχεδόν τους μαθητές του σχολείου, καθώς το 100% του δείγματος απάντησε ότι πρόκειται για μια μεταδιδόμενη ασθένεια σε όλο τον κόσμο και το 93% ότι ο Covid-19 δεν είναι η πρώτη πανδημία που ενέσκηψε στην ανθρωπότητα. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι υπάρχει όχι απλώς σύγχυση, αλλά και άγνοια γύρω από τη φύση των ιών. Αυτό φαίνεται από το ότι μόνο το 51% είναι βέβαιο για τις διαφορές μεταξύ ιών και βακτηρίων, τα δε χαρακτηριστικά των ιών είναι ξεκάθαρα μόνο στο 34%.

Προκειμένου για τον Covid-19 συγκεκριμένα, η πληροφόρηση του δείγματος είναι ικανοποιητική, μόνο όσον αφορά τη δυνατότητά του να μεταλλάσσεται (78,9%). Ένα μεγάλο επίσης ποσοστό θεωρεί πως ο Covid-19 δεν είναι μια ακόμη εποχιακή γρίπη (68,9%) και ότι είναι λανθασμένη η αντίληψη ότι έχει μικρή μεταδοτικότητα στους νέους (65,6%). Παρ' όλα αυτά στα δύο τελευταία ερωτήματα το ίδιο ακριβώς ποσοστό (21,1%) ταυτίζει τον Covid-19 με μια εποχιακή γρίπη θεωρώντας ότι δύσκολα μεταδίδεται στους νέους. Το εύρημα αυτό είναι κατά τη γνώμη μας ανησυχητικό, γιατί προδίδει μια επιπόλαιη αντίληψη για τον ιό και κατά συνέπεια θα μπορούσε να αποτελεί αιτία για τη μη συμμόρφωση με τα μέτρα πρόληψης και για τη μετάδοσή του. Στα υπόλοιπα ερωτήματα οι ερωτηθέντες κινούνται μεταξύ αντικειμενικής πληροφόρησης και παραπληροφόρησης με σαφή τάση προς την τελευταία. Έτσι στο ερώτημα αν ο Covid-19 είναι δημιούργημα εργαστηρίου, το 29,4% απάντησε θετικά, το 37,2% δήλωσε άγνοια και μόνο το 33,5% διαφώνησε. Με τη θεωρία της μετάδοσης του ιού από τα ζώα στον άνθρωπο συμφωνεί το 35,8%, ενώ το 36,2% διαφωνεί και το 28% δεν γνωρίζει. Άξιο παρατήρησης είναι επίσης ότι το 49% είναι βέβαιο για την αποτελεσματικότητα του εμβολιασμού ως μέσου πρόληψης, ενώ οι υπόλοιποι είτε δεν παίρνουν θέση (31%), είτε διαφωνούν (20%). Τέλος, αποκαλυπτική είναι η στάση των μαθητών απέναντι στη συνωμοσιολογία γύρω από τον Covid-19, αφού το 41,7% είναι βέβαιο ότι η πανδημία της εποχής μας είναι το όχημα για την πραγματοποίηση μιας παγκόσμιας συνωμοσίας, ποσοστό που δεν αντισταθμίζεται από μια ισχυρή αντίθετη άποψη, αφού μόνο το 34,4% διαφωνεί, ενώ το 23,9% δεν γνωρίζει.

Επιπτώσεις της πανδημίας και του εγκλεισμού στη συναισθηματική κατάσταση των μαθητών

Αδιαμφισβήτητο είναι ότι η ζωή των μαθητών έχει αλλάξει άρδην στη διάρκεια της πανδημίας και του εγκλεισμού. Αυτό παραδέχεται το 97,2% του δείγματος, ανεξάρτητα αν κάποιοι θεωρούν αυτή την αλλαγή μεγαλύτερη (70,6%)

ή μικρότερη (26,6%). Μάλιστα τα κορίτσια συνειδητοποιούν σαφώς εντονότερα (74%) από τα αγόρια (63%) την αλλαγή αυτή.

Από τις καταστάσεις που σχετίζονται με τις μεταβολές στην καθημερινότητα και οι οποίες συμπεριλήφθηκαν στο ερωτηματολόγιο, φαίνεται ότι η σοβαρότερη αλλαγή στη ζωή των ερωτηθέντων ήταν ο περιορισμός της κοινωνικής ζωής τους. Αυτό ομολόγησε η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος (89,4%), αφού μόνο το 10,6% δήλωσε αδιάφορο απέναντι στην έλλειψη δυνατότητας για συνάντηση με φίλους. Σε σχέση με αυτό, το γεγονός ότι το 25,2% δηλώνει ότι πεθύμησε λίγο να μιλήσει από κοντά με φίλους μοιάζει ανεξήγητο. Ωστόσο, θα πρέπει να έχουμε υπ' όψιν ότι η κοινωνική απομόνωση μετριάζεται από τις δυνατότητες για επικοινωνία που προσφέρει η τεχνολογία. Έτσι κατά τη γνώμη μας εξηγείται και το υψηλό 28,9% που θεωρεί ότι οι φιλικές του σχέσεις δεν έχουν απονήσει καθόλου στη διάρκεια του εγκλεισμού. Πάντως η ανάγκη προσωπικής επαφής με φίλους είναι αξιοσημείωτα μεγαλύτερη στα κορίτσια (60%) από ό,τι στα αγόρια (37%).

Κοινωνικότητα, ακαδημαϊκή επίδοση και αυτοεικόνα έρχονται να συσχετιστούν, όταν ένα επαναλαμβανόμενο γύρω στο 10% ομολογεί σταθερά ότι δεν του λείπουν καθόλου οι φίλοι του (10,6%), ότι κατά τον εγκλεισμό νιώθει χαρούμενο (10,1%) και με περισσότερη αυτοπεποίθηση (11,9%) και ότι η απόδοσή του έχει βελτιωθεί με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (7,3%). Το σχετικά υψηλό ποσοστό που θεωρεί τον εαυτό του τυχερό που κάνει διαδικτυακά μαθήματα (26,1%) μπορεί εύκολα να ερμηνευθεί, αν αναλογιστούμε τις «ευκολίες» της διαδικτυακής εκπαίδευσης, όπως την παραμονή στο σπίτι, την αδυναμία αξιολόγησης κ.ά. Για τους περισσότερους μαθητές όμως τα πράγματα είναι διαφορετικά: ομολογούν πως η επίδοσή τους έχει χειροτερέψει (67,4%), ότι μειώθηκε η αυτοπεποίθησή τους (58,7%) και ότι δεν νιώθουν χαρούμενοι (64,7%).

Καθώς η δήλωση «λιγότερο χαρούμενος» είναι πολύ γενική, το δείγμα κλήθηκε να προσδιορίσει με μεγαλύτερη ακρίβεια τα συναισθήματα που βιώνει κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού. Το 61% του δείγματος δήλωσε πως βίωσε άγχος, συναίσθημα αναμενόμενο δεδομένης της απότομης μεταβολής του τρόπου ζωής, του φόβου νόσησης και της αβεβαιότητας για το μέλλον. Το συναίσθημα που ακολουθεί είναι η μονοτονία (46%), που δικαιολογείται εύλογα από τον περιορισμό των μετακινήσεων. Έπονται η μοναξιά (44%), η έλλειψη κινήτρων (43,6%), η απελπισία (43%), η αβεβαιότητα (42%), η απαισιοδοξία (38%), η θλίψη (34,8), ο φόβος (22,9%) και το αίσθημα της έλλειψης συμπαραστάσης (22%). Πάντως ένα όχι ευκαταφρόνητο ποσοστό (21,5%) δήλωσε ότι δεν βίωσε διαφορετικά συναισθήματα από αυτά που ένιωθε πριν από την εκδήλωση της πανδημίας και την επιβολή του εγκλεισμού. Μάλιστα είναι αξιοσημείωτο ότι ελάχιστα κορίτσια (3%) δήλωσαν ανεπηρέαστα συναισθηματικώς εξαιτίας των νέων συνθηκών σε σύγκριση με τα αγόρια (13%).

Υπό τις ολοφάνερα αγχογόνες συνθήκες του εγκλεισμού το ερώτημα σχετικά με την ανάγκη ψυχολογικής υποστήριξης αποκτά ιδιαίτερη αξία. Το 37% του δείγματος έχει αισθανθεί αυτή την ανάγκη με τα κορίτσια να την αισθάνονται πολύ περισσότερο (43%) από τα αγόρια (13%). Από όσους απάντησαν ότι θα ζητούσαν υποστήριξη από κάποιον άλλο, αν το χρειαζόνταν (71%), οι περισσότεροι θα κατέφευγαν στην οικογένεια (34%), κάποιοι άλλοι στους φίλους (24%), λιγότεροι σε ψυχολόγο (13%) και ένας μόνο στο σχολείο. Και πάλι τα αγόρια δηλώνουν ότι δεν χρειάζονται τη στήριξη κάποιου άλλου σε ποσοστό 46%, ενώ τα κορίτσια είναι πιο ανοιχτά σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, αφού μόνο το 22% θεωρεί ότι δεν το έχει ανάγκη. Τα κορίτσια επίσης δείχνουν να εμπιστεύονται για τον σκοπό αυτό περισσότερο τους φίλους (28%) από ό,τι τα αγόρια (12%), στην περίπτωση δε καταφυγής σε ψυχολόγο η διαφοροποίηση είναι αξιοσημείωτη, αφού τα κορίτσια σε ποσοστό 17% δηλώνουν ότι θα αποτείνονταν σε ειδικό, σε αντίθεση με τα αγόρια των οποίων μόνο το 5% θα έκανε αυτή την επιλογή.

Ενδιαφέρουσα είναι η ανάλυση των αποτελεσμάτων κατά τάξη, καθώς οι απαντήσεις διαφοροποιούνται σε ορισμένες ερωτήσεις δραματικά. Οι μαθητές φαίνεται ότι βιώνουν τις αρνητικές συνέπειες και τα αρνητικά συναισθήματα του εγκλεισμού με μια σταθερά αυξητική τάση από την Α΄ προς τη Γ΄ Τάξη. Γι' αυτό και τα ποσοστά που εμφανίζει η Γ΄ Τάξη είναι εντυπωσιακά μεγαλύτερα σε σχέση με αυτά της Α΄ και της Β΄. Έτσι παρατηρούμε ότι το 91% των μαθητών της Γ΄ δηλώνουν ότι η ζωή τους έχει αλλάξει σημαντικά με την πανδημία, ότι τους λείπουν οι φίλοι τους (82%), ότι η επίδοσή τους έχει χειροτερεύσει με τα διαδικτυακά μαθήματα (91%), ότι έχει μειωθεί η αυτοπεποίθησή τους (86%), ότι δεν θεωρούν τους εαυτούς τους χαρούμενους (82%) και ότι έχουν νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη (64%). Γι' αυτό και σε σύγκριση με τους μαθητές της Α΄ τάξης των οποίων μόνο το 7% θα αναζητούσε βοήθεια από ειδικό, το 21% των τελειοφοίτων δηλώνει έτοιμο να καταφύγει σε ψυχολόγο.

4.2.: Ομάδες εστίασης

Αναλύοντας τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, αν και αναμενόμενο ότι οι μαθητές έχουν βιώσει έντονα αρνητικά συναισθήματα κατά την περίοδο της πανδημίας, τα υψηλά ποσοστά επηρεασμού είναι ανησυχητικά. Το γεγονός ότι ένας στους τρεις περίπου μαθητές, ένιωσε την ανάγκη για ψυχολογική στήριξη και ότι ένας μόνο μαθητής από τους 218 ερωτηθέντες θα την αναζητούσε στο σχολείο δημιουργεί έντονο προβληματισμό. Απαντήσεις στους προβληματισμούς μας, προσπαθήσαμε να συλλέξουμε μέσα από τις ομάδες εστίασης με απώτερο σκοπό την εισήγηση λύσεων.

Από τις συζητήσεις στις ομάδες εστίασης επιβεβαιώθηκαν τα αρνητικά συναισθήματα που οι μαθητές έχουν βιώσει λόγω της πρωτόγνωρης κατάστασης

που βιώνουμε. Κυρίαρχο συναίσθημα το άγχος τόσο για τα μαθησιακά τους αποτελέσματα, όσο και για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην υγεία των ίδιων και των οικείων τους. Η αβεβαιότητα για το μέλλον, η μοναξιά, η μονοτονία, η απουσία επαφής με τους φίλους τους λόγω των περιορισμών, κατέβαλε ψυχολογικά τους περισσότερους. Ακόμη, συνειδητοποίησαν την αξία της ελευθερίας και πόσο απρόβλεπτα μπορεί κανείς να τη στερηθεί. Τα μέσα ενημέρωσης έχοντας ως κεντρικό θέμα για μήνες τον Covid-19 συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην επίταση των αρνητικών συναισθημάτων, πρωτόγνωρων για αυτή την ηλικία. Περισσότερο ψυχολογικά επηρεασμένοι δηλώνουν οι μαθητές της Γ΄ Τάξης με κυρίαρχο θέμα στη συζήτηση, το μέλλον τους και τις Παγκύπριες Εξετάσεις. Οι περισσότεροι αντλούσαν ψυχολογική στήριξη από την οικογένειά τους, οι δεσμοί της οποίας ενισχύθηκαν αυτή την περίοδο. Επίσης, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συνέβαλαν στην επικοινωνία με τους φίλους τους και τη στήριξή τους, όποτε τη χρειάζονταν.

Δυστυχώς οι μαθητές ταύτισαν το σχολείο με έναν παροχέα γνώσεων και δεν ένιωσαν ότι θα μπορούσε να τους στηρίξει ψυχολογικά. Αυτό το δικαιολόγησαν επικαλούμενοι το μικρό χρονικό διάστημα που φοίτησαν με φυσική παρουσία στο σχολείο, γεγονός που δεν επέτρεψε να αναπτυχθούν σχέσεις εμπιστοσύνης και επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς. Ταυτίζουν τη συμβουλευτική κυρίως με τον επαγγελματικό προσανατολισμό και δεν γνωρίζουν ότι υπάρχει η δυνατότητα μέσω του σχολείου να μιλήσουν με ψυχολόγο.

Μέσα από τη συζήτηση εισηγήθηκαν αυθόρμητα δράσεις εκ μέρους του σχολείου, όπως τη διοργάνωση σεμιναρίων εκπαιδευτικής ψυχολογίας για τους εκπαιδευτικούς, ώστε να βελτιωθεί η επικοινωνία μαζί τους. Πρότειναν επίσης σε τακτά χρονικά διαστήματα να επισκέπτεται το σχολείο ειδικός ψυχολόγος και να δημιουργούνται συζητήσεις σε μικρές ομάδες και όχι στην ολομέλεια του τμήματος ή του σχολείου. Αναμένουν γενικά από το σχολείο να είναι πιο μαθητοκεντρικό και όχι απλώς η μεταβατική βαθμίδα προς το Πανεπιστήμιο.

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Η πανδημία δεν έχει αφήσει ανεπηρέαστο κανέναν και εξαίρεση δεν θα μπορούσε να είναι ούτε και ο μαθητικός κόσμος. Μέσα από την έρευνά μας με δείγμα μαθητές του Λυκείου μας συλλέξαμε ικανοποιητικές πληροφορίες, ώστε να δώσουμε απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα που θέσαμε στην αρχή. Την ίδια στιγμή βέβαια που εξάγεται ένα συμπέρασμα παρατηρούμε πως δημιουργούνται νέα ερωτήματα, που θα άξιζαν να απαντηθούν μέσα από νέες έρευνες.

Αρχικά λοιπόν εντοπίσαμε πως οι συμμαθητές μας υστερούν σε βασικές γνώσεις που αφορούν τον Covid-19. Παρόλο που οι όροι «πανδημία» και «μετάλλαξη» είναι απόλυτα ή ικανοποιητικά κατανοητοί, για τη βιοχημική πλευρά των ιών υπάρχει άγνοια και σύγχυση. Οι όροι «πανδημία» και «μετάλλαξη» γίνονται σωστά αντιληπτοί από το δείγμα μας, ενδεχομένως λόγω της συχνότατης χρήσης τους από τα Μ.Μ.Ε. Η άγνοια όμως περί ιών θα πρέπει να συνδεθεί με την τάση ενστερνισμού μη έγκυρων πληροφοριών συνομωσιολογικού χαρακτήρα. Σε κάθε περίπτωση δημιουργείται μια επικίνδυνη αλυσίδα: η άγνοια δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για παρανοήσεις ή αποδοχή ψευδοεπιστημονικών αντιλήψεων και αυτές με τη σειρά τους δεν μπορούν παρά να οδηγήσουν σε υποτίμηση του κινδύνου με ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. Ως προς αυτό χαρακτηριστικό είναι ότι υπάρχει μια έντονη τάση απόρριψης της αποτελεσματικότητας τους εμβολίου.

Επιπλέον, οι συνθήκες εγκλεισμού έχουν περιορίσει την τόσο σημαντική στην περίοδο της εφηβείας επαφή με φίλους, την οποία μετριάζουν, αλλά δεν υποκαθιστούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η ψυχολογική κατάσταση των εφήβων επιδεινώνεται από τη μειωμένη επίδοσή τους στο σχολείο κατά το διάστημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Και η στέρηση της προσωπικής επαφής με τους φίλους και η μειωμένη επίδοση θα πρέπει να θεωρηθούν εύλογα ως δύο βασικοί παράγοντες για τη μειωμένη αυτοεικόνα και την αίσθηση ότι η ψυχολογική τους κατάσταση χειροτέρευσε.

Για τις περιπτώσεις, που οι συμμαθητές μας δηλώνουν ότι είναι ικανοποιημένοι από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και ότι δεν τους λείπουν οι φίλοι τους, μπορούμε να αναζητήσουμε τουλάχιστον δύο εξηγήσεις. Ασφαλώς υπάρχει ένα ποσοστό μαθητών που βρίσκει κίνητρα και κερδίζει από την εξ αποστάσεως διδασκαλία. Θα πρέπει να αναμένουμε όμως και ότι ένα ποσοστό μαθητών, «κρύβεται» πίσω από τη διαδικτυακή διδασκαλία, είτε γιατί έχει κακή επίδοση, είτε γιατί θεωρεί ευκολότερη τη συμμετοχή στο διαδικτυακό μάθημα λόγω συστολής. Αυτό βέβαια θα χρειαζόταν να διαπιστωθεί από μια νέα σχετική έρευνα. Με τη ίδια λογική θα μπορούσαμε να πούμε ότι όσοι δεν πεθυμούν τους φίλους τους είτε επικοινωνούν μαζί τους διαδικτυακά ή ακόμη και προσωπικά παραβαίνοντας τους κανόνες του εγκλεισμού.

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι επιπτώσεις στον συναισθηματικό κόσμο των συμμαθητών μας, οι οποίες δεν διαφέρουν ιδιαίτερα ούτε από άλλες παρεμφερείς έρευνες (Varshney, Parel και άλλοι, 2020· «Έρευνα Λυκείου Ιθαλίου για τις ψυχολογικές και συναισθηματικές επιδράσεις στους τελειόφοιτους», 2021), ούτε εμφανίζουν σοβαρές διαφοροποιήσεις κατά τη σύγκριση με τις διάφορες δημογραφικές ομάδες εντός του δείγματός μας. Οι συνθήκες εγκλεισμού και κοινωνικής απομόνωσης για οποιονδήποτε λόγο είναι καταστάσεις στρεσογόνες και γι' αυτό ήταν αναμενόμενο το κυρίαρχο συναίσθημα τον καιρό της πανδημίας να είναι το άγχος. Η κλιμάκωση των αρνητικών συναισθημάτων έχει βέβαια περιγραφεί αναλυτικά στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων, εκείνο όμως το οποίο αξίζει να παρατηρήσουμε είναι οι στάσεις των συμμαθητών μας απέναντι στη δυνατότητα αναζήτησης βοήθειας. Η σπουδαιότητα της οικογένειας επιβεβαιώνεται με το να θεωρείται ως το κατ' εξοχήν περιβάλλον ασφάλειας. Ωστόσο, προβληματισμό δημιουργεί το εύρημα ότι ένας μόνο μαθητής θα επέλεγε να ζητήσει βοήθεια από το σχολείο. Για την περίπτωση αυτή η απάντηση προέρχεται από τα αποτελέσματα των ομάδων εστίασης, που δείχνουν ότι το σχολείο θεωρείται κυρίως ένας παροχέας γνώσεων και λιγότερο οτιδήποτε άλλο. Πέρα από αυτό οι εκτεταμένες περιόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ειδικά στο σχολείο μας δεν ευνόησαν την οικοδόμηση στενότερων σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών από τους οποίους το 1/3 είναι καινούργιοι (Α' Τάξη), το άλλο 1/3 «έζησε» το σχολείο μόνο τη μισή περσινή χρονιά (Β' Τάξη) και μόνο το υπόλοιπο 1/3 είχε τον χρόνο να ενσωματωθεί καλύτερα στο κοινωνικό περιβάλλον της σχολικής μονάδας (Γ' Τάξη). Έτσι δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι ο μοναδικός μαθητής που θα ζητούσε βοήθεια από το σχολείο φοιτά στη Γ' τάξη.

Όσον αφορά τις έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στην παραδοχή των αρνητικών συναισθημάτων και στη δυνατότητα αναζήτησης βοήθειας θα μπορούσαν να αποδοθούν στις συμπεριφορές που επιβάλλουν τα κοινωνικά στερεότυπα του φύλου και που συμπυκνώνονται στην κοινή αντίληψη ότι οι γυναίκες πρέπει είναι ευαίσθητες και οι άντρες σκληροί. Οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται σε σχέση με την ηλικία των μαθητών, καθώς προχωρούν από τάξη σε τάξη, δείχνουν ότι η ένταση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας πολλαπλασιάζεται όσο φτάνουμε προς τη Γ' τάξη. Η τελευταία ούτως ή άλλως ήταν πάντοτε μια αγχώδης χρονιά λόγω των Παγκυπρίων Εξετάσεων, αλλά φέτος η κατάσταση φαίνεται χειρότερη από ποτέ.

Καθώς η πανδημία δεν έχει τελειώσει, η κοινωνική αποστασιοποίηση παραμένει και ο εγκλεισμός είναι μια πρακτική που για κάποιο διάστημα ακόμη θα επαναλαμβάνεται, θεωρούμε πως με βάση τα συμπεράσματα της έρευνάς μας η σχολική μονάδα έχει τη δυνατότητα να κάνει πολλά για την πρόληψη, τον περιορισμό της μετάδοσης και την αποσόβηση των αρνητικών συναισθημάτων

που παρατηρούνται στον μαθητικό πληθυσμό της. Πιστεύουμε πως η γενική στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί είναι: ενημέρωση και γνώση· σχολείο, μια αγκαλιά. Ωστόσο, η παρέμβαση του σχολείου θα πρέπει να είναι άμεση στην περίπτωση των τελειοφοίτων, τόσο λόγω του γεγονότος ότι η σχολική χρονιά πηγαίνει προς το τέλος, όσο και λόγω των ανησυχητικών αρνητικών επιπτώσεων στη συναισθηματική τους ισορροπία. Ακριβώς γι' αυτό πήραμε την πρωτοβουλία να ενημερώσουμε τη Διεύθυνση και την Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας για τα πορίσματα της έρευνάς μας, ώστε ως σχολείο να προβούμε σε άμεσες δράσεις.

Κεφάλαιο 6: Δεξιότητες που αποκτήθηκαν

Μέσα από την εκπόνηση της εργασίας αυτής μας δόθηκε η ευκαιρία να αποκτήσουμε μια σειρά από νέες δεξιότητες. Η γνωριμία με τα στάδια και τη μεθοδολογία διεξαγωγής μιας έρευνας αποτελεί ίσως την πλέον σύνθετη δεξιότητα που αποκτήσαμε, καθώς συμπεριελάμβανε τη βιβλιογραφική έρευνα, την τεχνική των βιβλιογραφικών αναφορών, τη διατύπωση υποθέσεων και ερευνητικών ερωτημάτων, την ανάλυση των αποτελεσμάτων και την εξαγωγή των τελικών συμπερασμάτων. Οι ίδιοι οι όροι που μόλις προαναφέρθηκαν, αλλά και πολλοί άλλοι τους οποίους λόγω χώρου θα ήταν αδύνατον να καταγράψουμε εδώ, ήταν για μας εντελώς άγνωστοι και χρειάστηκε κόπος και επιμονή για να γίνουν κατανοητοί. Επίσης, η διαδικασία δημιουργίας και ελέγχου ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου ήταν πρωτόγνωρη για μας, παρόλο που ως ερωτώμενοι έχουμε απαντήσει πολλές φορές ερωτηματολόγια άλλων.

Εκτός βέβαια από τη γνωριμία μας με ένα ερευνητικό εργαλείο ποσοτικής μέτρησης, είχαμε την ευκαιρία να έρθουμε σε επαφή και με ένα σημαντικό εργαλείο ποιοτικής έρευνας, τη διενέργεια ομάδων εστίασης. Στην περίπτωση αυτή δεν ήταν αρκετή η θεωρητική μελέτη και η απαραίτητη προεργασία, αλλά χρειάστηκε να αξιοποιήσουμε ή ακόμη και να αναπτύξουμε σε ένα νέο περιβάλλον, αυτό της έρευνας, δεξιότητες κοινωνικού χαρακτήρα. Αυτές αφορούσαν στη διενέργεια ενός δομημένου διαλόγου με άγνωστα ως επί το πλείστον άτομα, τη δημιουργία κλίματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης, ούτως ώστε οι συμμετέχοντες συμμαθητές μας να μιλήσουν ειλικρινά για τα θέματα που θέσαμε υπ' όψιν τους. Απαιτήθηκε ακόμη ετοιμότητα ώστε να κατευθύνουμε τη συζήτηση κάθε φορά προς την κατεύθυνση που θα εξυπηρετούσε την έρευνα χωρίς να ασκείται πίεση στους ερωτώμενους ή το ύφος να γίνεται ανακριτικό.

Επίσης λόγω των περιορισμών για την αντιμετώπιση της πανδημίας χρειάστηκε να εργαστούμε και να συνεργαστούμε εξ αποστάσεως. Εξοικειωθήκαμε γι' αυτό με νέες λειτουργίες του λογισμικού «Microsoft Teams», τις οποίες δεν γνωρίσαμε κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων, και νέες εφαρμογές, όπως το «Class Notebook» και το «Collaboration space» ως χώρος συνεργασίας και ανάπτυξης του ερευνητικού υλικού. Επίσης παρόλο, που γνωρίζαμε τη χρήση του λογισμικού «Microsoft Excel», μας δόθηκε η ευκαιρία να το χρησιμοποιήσαμε για πρώτη φορά όχι σε περιβάλλον ασκήσεων, αλλά για κάποιο πραγματικό σκοπό.

Κάποιες άλλες δεξιότητες βέβαια δεν αποκτήθηκαν, αλλά μάλλον καλλιεργήθηκαν ή αναπτύχθηκαν. Τέτοιες ήταν η συγγραφή κειμένων σε ύφος κατά το δυνατόν επιστημονικό, ύφος στο οποίο δεν εξασκούμαστε στο πλαίσιο της τυπικής μας εκπαίδευσης. Πρωτόγνωρη ήταν οπωσδήποτε και η διαδικασία

απομαγνητοφώνησης του υλικού που ηχογραφήθηκε κατά τη διενέργεια των ομάδων εστίασης.

Κλείνοντας θα θέλαμε να συμπληρώσουμε ότι υπήρξε απαραίτητη μια σειρά από δεξιότητες κοινωνικού χαρακτήρα, χωρίς τις οποίες η διεκπεραίωση της έρευνας θα ήταν αδύνατη. Πρόκειται για το πνεύμα συνεννόησης και συνεργασίας, τον καταμερισμό εργασιών, την ιεράρχηση των καθηκόντων μας μέσα σε ένα ασφυκτικά πιεστικό πρόγραμμα, την αυτοπειθαρχία και την προσήλωση στον κοινό στόχο, που ασφαλώς αποτελούν παράγοντες του ομαδικού πνεύματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1: Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο "Πανδημία Covid-19: γνώσεις, απόψεις και επιπτώσεις"

Το ερωτηματολόγιο, που έχετε στα χέρια σας, αποτελεί το εργαλείο για μια έρευνα, που διεξάγεται από ομάδα μαθητών του Λυκείου μας στο πλαίσιο παγκόσμιου διαγωνισμού.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 13 ερωτήσεις – δηλώσεις στις οποίες καλείστε να απαντήσετε ανάλογα με την άποψή σας. Σας παρακαλούμε να το συμπληρώσετε με ειλικρίνεια. Αυτό θα μας βοηθήσει σημαντικά.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη θετική ανταπόκρισή σας.

...

* Required

1. Φύλο: *

- Αγόρι
- Κορίτσι

2. Φοιτώ στην: *

- Α' τάξη
- Β' τάξη
- Γ' τάξη

3. Ο Covid 19 είναι η πρώτη πανδημία που εμφανίστηκε στην ανθρωπότητα. *

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ
- Δεν γνωρίζω

4. Μία πανδημία εμφανίζεται: *

- Σε μια μόνο περιοχή
- Σε ολόκληρο τον κόσμο
- Στις δυτικές χώρες

5. Ο εμβολιασμός είναι αποτελεσματικό μέτρο κατά των πανδημιών. *

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ
- Δεν έχω άποψη

6. Οι ιοί και τα βακτήρια είναι το ίδιο είδος μικροοργανισμών. *

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ
- Δεν γνωρίζω

7. Τόσο οι ιοί όσο και τα βακτήρια πολλαπλασιάζονται εκτός ζωντανών οργανισμών. *

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ
- Δεν γνωρίζω

8. Ο ιός Covid 19: *

	Συμφωνώ	Διαφωνώ	Δεν γνωρίζω
Είναι μια εποχιακή γρίπη.	☐	☐	☐
Είναι δημιούργημα επιστημόνων.	☐	☐	☐
Μεταδόθηκε από τα ζώα στον άνθρωπο.	☐	☐	☐
Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές (μεταλλάξεις).	☐	☐	☐
Μεταδίδεται δύσκολα στους νέους.	☐	☐	☐
Είναι μια παγκόσμια συνωμοσία που εξυπηρετεί κάποια συμφέροντα.	☐	☐	☐

9. Προσωπικά νιώθω ασφαλής απο τον κορωνοϊό Covid 19. *

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ

10. Επιπτώσεις της πανδημίας του Covid-19. *

Για κάθε μια από τις πιο κάτω δηλώσεις επιλέξτε αυτό που σας αντιπροσωπεύει:

	Καθόλου	Λίγο	Πολύ
Η ζωή μου έχει αλλάξει.	☐	☐	☐
Οι σχέσεις μου με τους φίλους μου έχουν ατονήσει.	☐	☐	☐
Μου λείπει να συναντήσω τους φίλους μου.	☐	☐	☐
Πεθύμησα να μιλήσω από κοντά σε κάποιον φίλο μου για τα προβλήματα που με απασχολούν.	☐	☐	☐
Η επίδοσή μου έχει βελτιωθεί με τα διαδικτυακά μαθήματα.	☐	☐	☐
Νιώθω άτυχος που κάνω διαδικτυακά μαθήματα.	☐	☐	☐
Θεωρώ ότι η ψυχολογική μου κατάσταση έχει χειροτερέψει.	☐	☐	☐
Έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.	☐	☐	☐
Είμαι περισσότερο χαρούμενος.	☐	☐	☐

11. Αρνητικά συναισθήματα που βίωσα/βιώνω. *

- Απελπισία
- Δεν βίωσα διαφορετικά συναισθήματα πριν και μετά την πανδημία
- Αβεβαιότητα
- Απαισιοδοξία
- Μονοτονία
- Μοναξιά
- Φόβο
- Στρες/άγχος
- Έλλειψη κινήτρων
- Νιώθω αβοήθητος/-τη

- Απελπισία
- Απαισιοδοξία

12. Έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη; *

- Ναι
- Όχι

13. Αν χρειαστεί, θα αναζητήσω ψυχολογική υποστήριξη από: *

Επιλέξτε μια μόνο απάντηση.

- Ψυχολόγο
- Την οικογένειά μου
- Φίλους μου
- Το σχολείο μου
- Δεν θα χρειαστεί

Submit

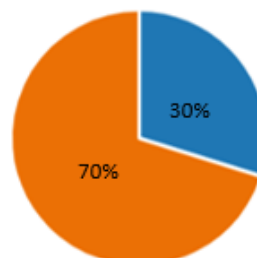
Παράρτημα 2

Γενικά αποτελέσματα ερωτηματολογίου

1. Φύλο:

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

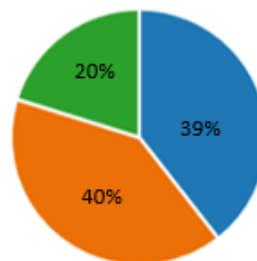
● Αγόρι	65
● Κορίτσι	153

2. Φοιτώ στην:

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

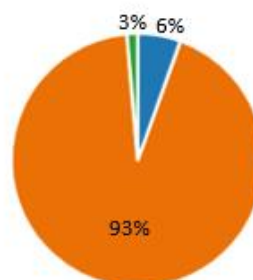
● Α' τάξη	86
● Β' τάξη	88
● Γ' τάξη	44

3. Ο Covid 19 είναι η πρώτη πανδημία που εμφανίστηκε στην ανθρωπότητα.

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

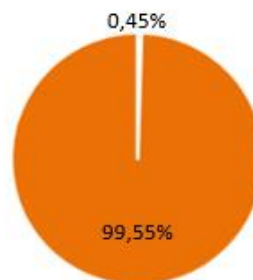
● Συμφωνώ	12
● Διαφωνώ	203
● Δεν γνωρίζω	3

4. Μία πανδημία εμφανίζεται:

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

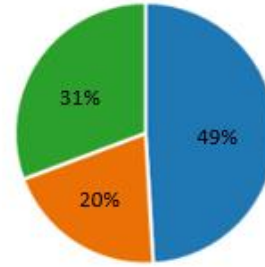
● Σε μια μόνο περιοχή	1
● Σε ολόκληρο τον κόσμο	217
● Στις δυτικές χώρες	0

5. Ο εμβολιασμός είναι αποτελεσματικό μέτρο κατά των πανδημιών.

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

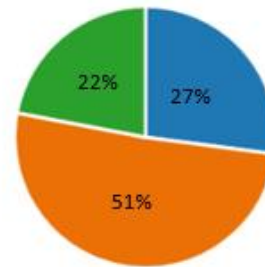
● Συμφωνώ	107
● Διαφωνώ	44
● Δεν έχω άποψη	67

6. Οι ιοί και τα βακτήρια είναι το ίδιο είδος μικροοργανισμών.

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

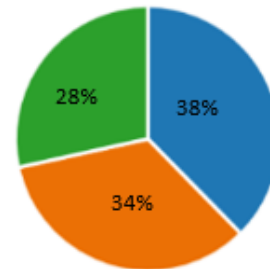
● Συμφωνώ	59
● Διαφωνώ	111
● Δεν γνωρίζω	48

7. Τόσο οι ιοί όσο και τα βακτήρια πολλαπλασιάζονται εκτός ζωντανών οργανισμών.

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Συμφωνώ	82
● Διαφωνώ	74
● Δεν γνωρίζω	62

8. Ο ιός Covid 19:

Περισσότερες λεπτομέρειες

■ Συμφωνώ ■ Διαφωνώ ■ Δεν γνωρίζω

Είναι μια εποχιακή γρίπη.

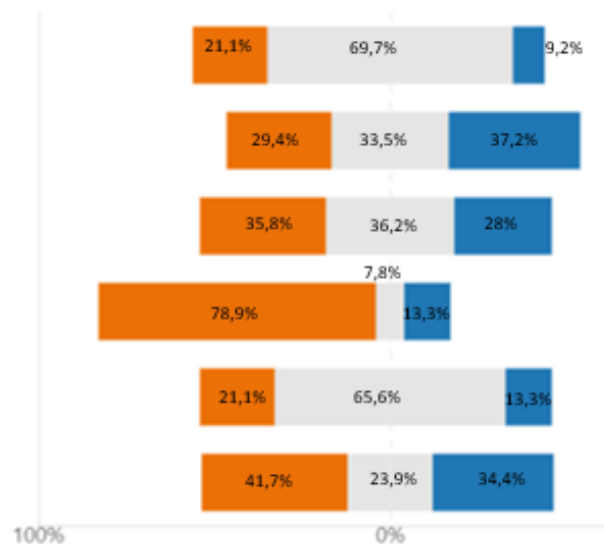
Είναι δημιούργημα επιστημόνων.

Μεταδόθηκε από τα ζώα στον άνθρωπο.

Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές (μεταλλάξεις).

Μεταδίδεται δύσκολα στους νέους.

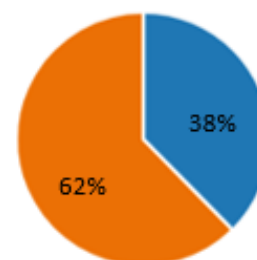
Είναι μια παγκόσμια συνωμοσία που εξυπηρετεί κάποια συμφέροντα.

9. Προσωπικά νιώθω ασφαλής απο τον κορωνοϊό Covid 19.

Περισσότερες λεπτομέρειες

● Συμφωνώ 82
● Διαφωνώ 136

10. Επιπτώσεις της πανδημίας του Covid-19.

Περισσότερες λεπτομέρειες

■ Καθόλου ■ Λίγο ■ Πολύ

Η ζωή μου έχει αλλάξει.

Οι σχέσεις μου με τους φίλους μου έχουν ατονήσει.

Μου λείπει να συναντήσω τους φίλους μου.

Πεθύμησα να μιλήσω από κοντά σε κάποιον φίλο μου για τα προβλήματα που με απασχολούν.

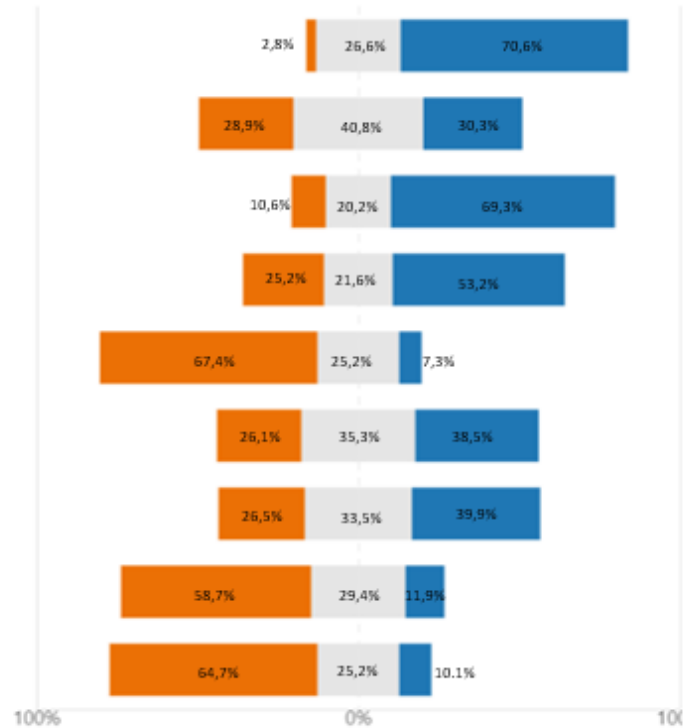
Η επίδοσή μου έχει βελτιωθεί με τα διαδικτυακά μαθήματα.

Νιώθω άτυχος που κάνω διαδικτυακά μαθήματα.

Θεωρώ ότι η ψυχολογική μου κατάσταση έχει χειροτερέψει.

Έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

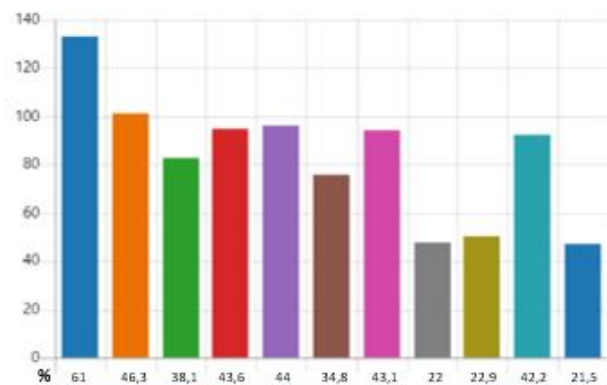
Είμαι περισσότερο χαρούμενος.

11. Αρνητικά συναισθήματα που βίωσα/βιώνω.

Περισσότερες λεπτομέρειες

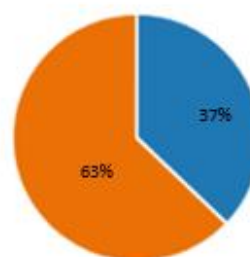
● Στρες/άγχος	133
● Μονοτονία	101
● Απαισιοδοξία	83
● Έλλειψη κινήτρων	95
● Μοναξιά	96
● Θλίψη	76
● Απελπισία	94
● Νιώθω αβοήθητος/-τη	48
● Φόβο	50
● Αβεβαιότητα	92
● Δεν βίωσα διαφορετικά συναι...	47

12. Έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη;

Περισσότερες λεπτομέρειες

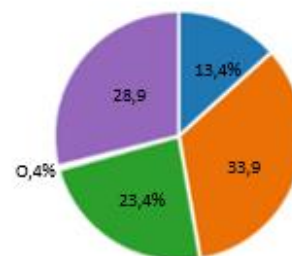
● Ναι	81
● Όχι	137

13. Αν χρειαστεί, θα αναζητήσω ψυχολογική υποστήριξη από:

Περισσότερες λεπτομέρειες

● Ψυχολόγο	29
● Την οικογένειά μου	74
● Φίλους μου	51
● Το σχολείο μου	1
● Δεν θα χρειαστεί	63

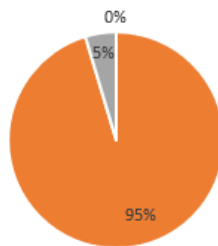
Παράρτημα 3

Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου κατά φύλο

ΑΓΟΡΙΑ

Ο Covid 19 είναι η πρώτη πανδημία που εμφανίστηκε στην ανθρωπότητα.

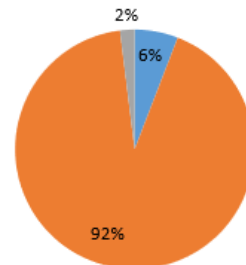
■ Δεν γνωρίζω ■ Διαφωνώ ■ Συμφωνώ

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

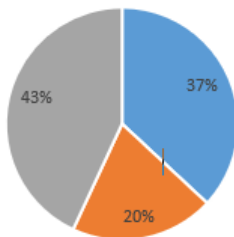
Ο Covid 19 είναι η πρώτη πανδημία που εμφανίστηκε στην ανθρωπότητα.

■ Συμφωνώ
■ Διαφωνώ
■ Δεν γνωρίζω

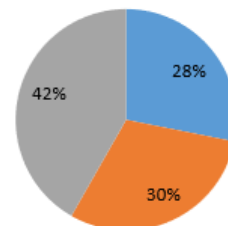
Ο εμβολιασμός είναι αποτελεσματικό μέτρο κατά των πανδημιών.

■ Δεν γνωρίζω
■ Διαφωνώ
■ Συμφωνώ

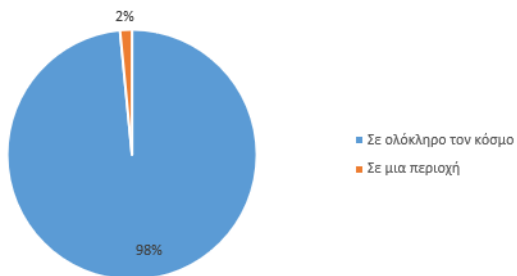

Ο εμβολιασμός είναι αποτελεσματικό μέτρο κατά των πανδημιών.

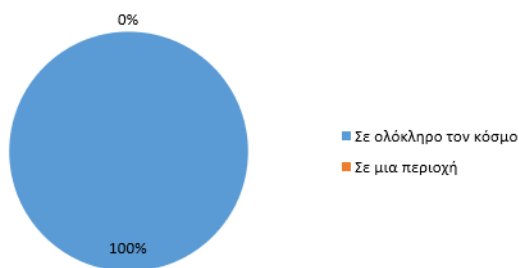
■ Συμφωνώ
■ Διαφωνώ
■ Δεν γνωρίζω

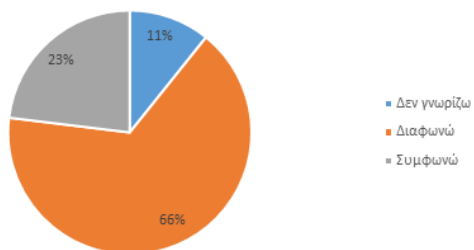
Μία πανδημία εμφανίζεται:

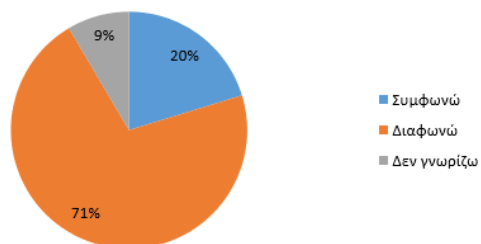
Μία πανδημία εμφανίζεται:

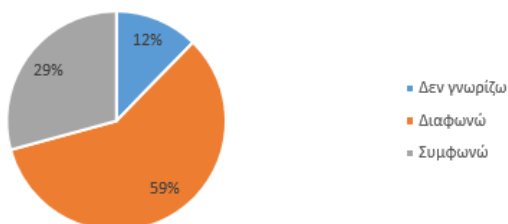
Είναι μια εποχιακή γρίπη.

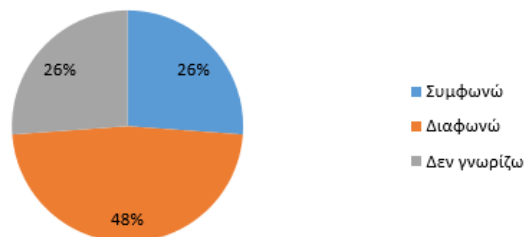
Είναι μια εποχιακή γρίπη.

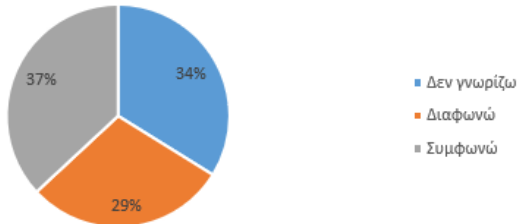
Οι ιοί και τα βακτήρια είναι το ίδιο είδος μικροοργανισμών.

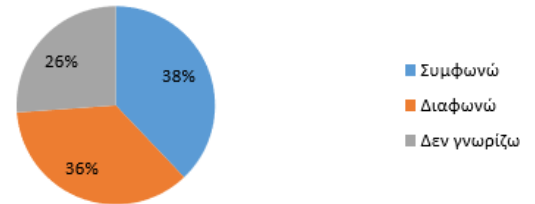
Οι ιοί και τα βακτήρια είναι το ίδιο είδος μικροοργανισμών.

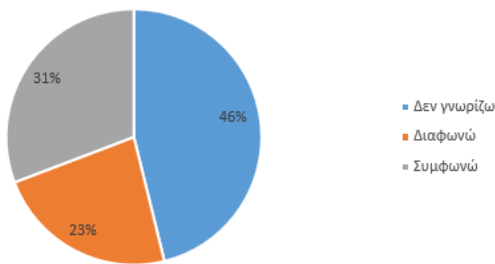
Τόσο οι ιοί όσο και τα βακτήρια πολλαπλασιάζονται εκτός ζωντανών οργανισμών.

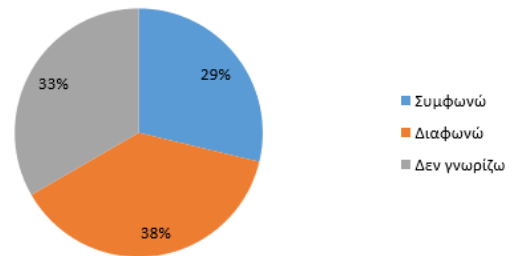
Τόσο οι ιοί όσο και τα βακτήρια πολλαπλασιάζονται εκτός ζωντανών οργανισμών.

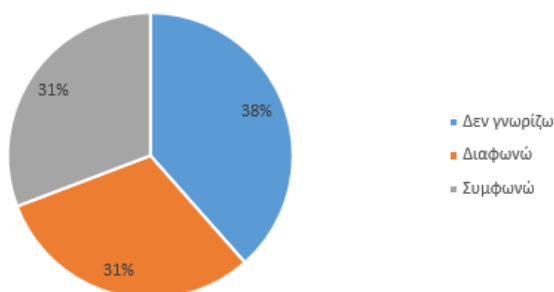
Είναι δημιούργημα επιστημόνων.

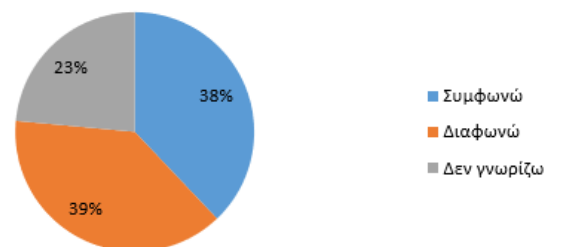
Είναι δημιούργημα επιστημόνων.

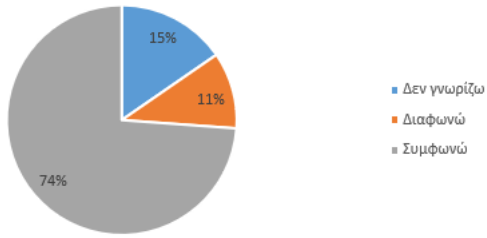
Μεταδόθηκε από τα ζώα στον άνθρωπο.

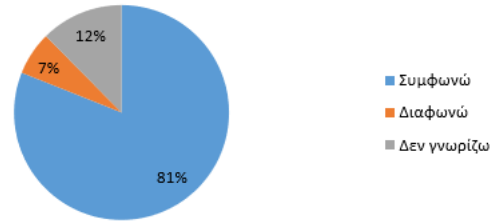
Μεταδόθηκε από τα ζώα στον άνθρωπο.

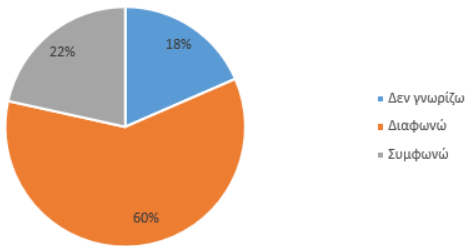
Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές (μεταλλάξεις).

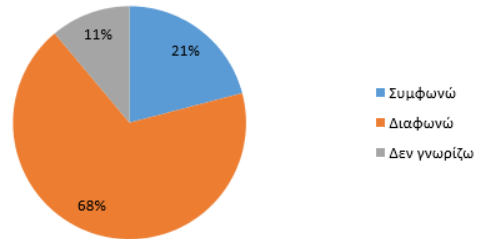
Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές (μεταλλάξεις).

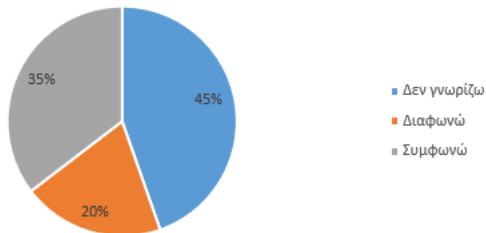
Μεταδίδεται δύσκολα στους νέους.

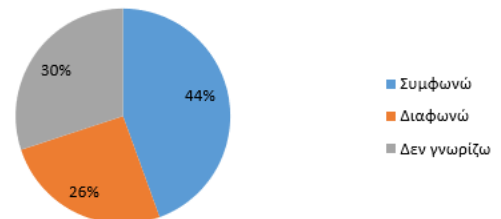
Μεταδίδεται δύσκολα στους νέους.

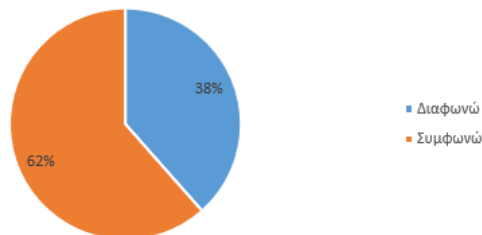
Είναι μια παγκόσμια συνωμοσία που εξυπηρετεί κάποια συμφέροντα.

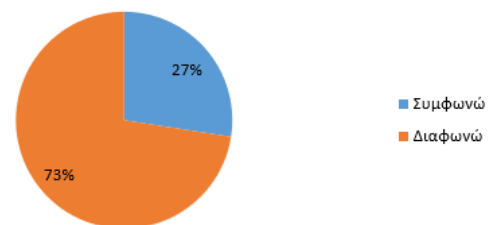
Είναι μια παγκόσμια συνωμοσία που εξυπηρετεί κάποια συμφέροντα.

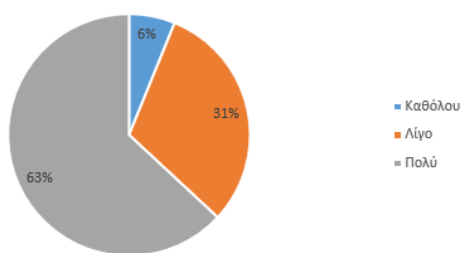
Προσωπικά νιώθω ασφαλής απο τον κορωνοϊό Covid 19.

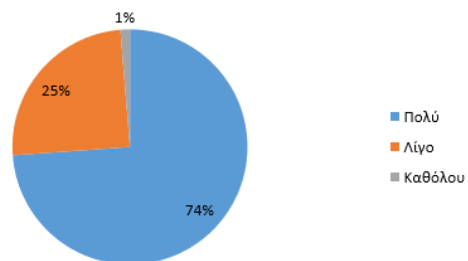
Προσωπικά νιώθω ασφαλής απο τον κορωνοϊό Covid 19.

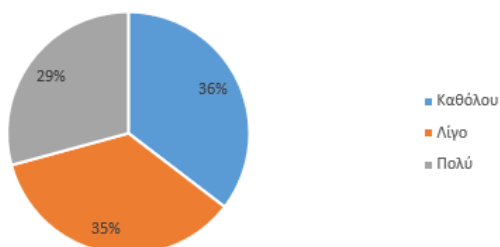
Η ζωή μου έχει αλλάξει.

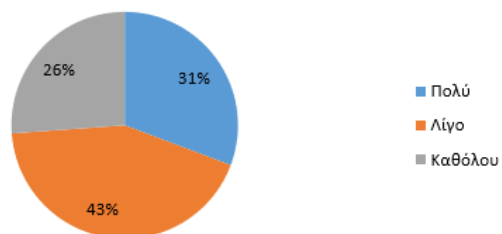
Η ζωή μου έχει αλλάξει.

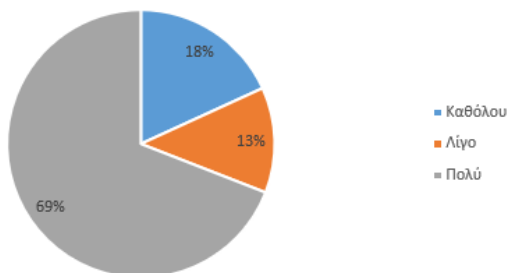
Οι σχέσεις μου με τους φίλους μου έχουν ατονήσει.

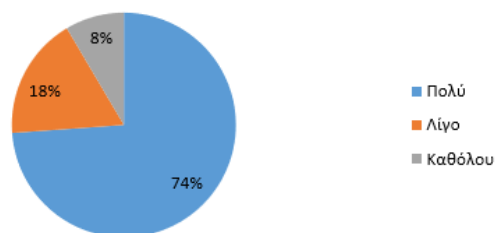
Οι σχέσεις μου με τους φίλους μου έχουν ατονήσει.

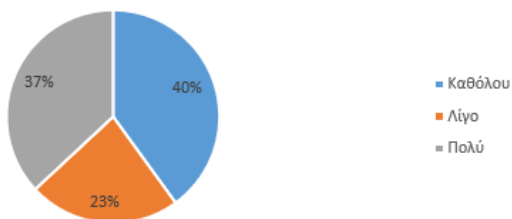
Μου λείπει να συναντήσω τους φίλους μου.

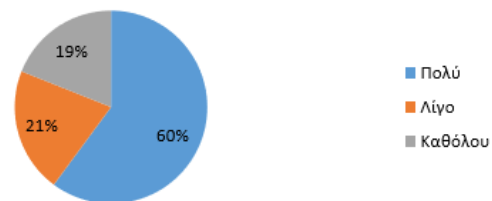
Μου λείπει να συναντήσω τους φίλους μου.

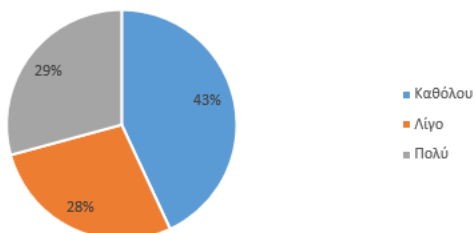
Πεθύμησα να μιλήσω από κοντά σε κάποιον φίλο μου για τα προβλήματα που με απασχολούν.

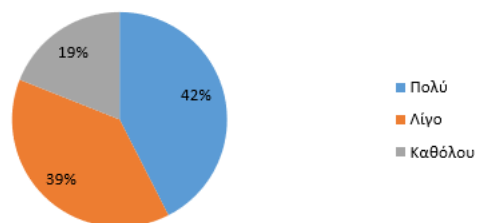
Πεθύμησα να μιλήσω από κοντά σε κάποιον φίλο μου για τα προβλήματα που με απασχολούν.

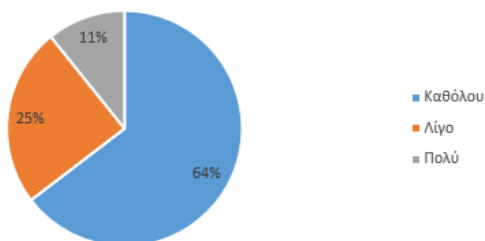
Νιώθω άτυχος που κάνω διαδικτυακά μαθήματα.

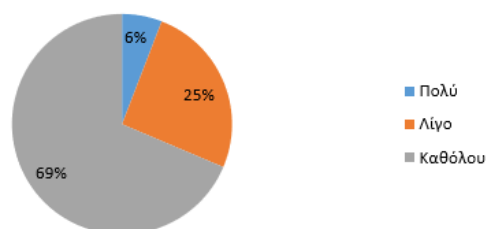
Νιώθω άτυχος που κάνω διαδικτυακά μαθήματα.

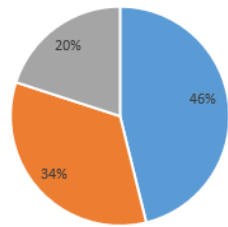
Η επίδοσή μου έχει βελτιωθεί με τα διαδικτυακά μαθήματα.

Η επίδοσή μου έχει βελτιωθεί με τα διαδικτυακά μαθήματα.

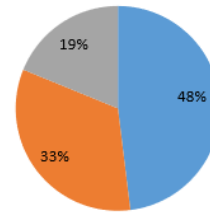

Θεωρώ ότι η ψυχολογική μου κατάσταση έχει χειροτερέψει.

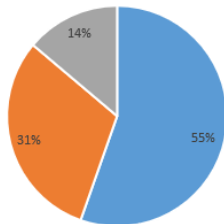
■ Καθόλου
■ Λίγο
■ Πολύ

Θεωρώ ότι η ψυχολογική μου κατάσταση έχει χειροτερέψει.

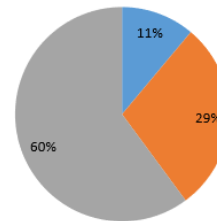
■ Πολύ
■ Λίγο
■ Καθόλου

Έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

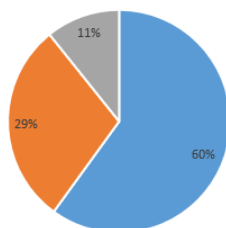
■ Καθόλου
■ Λίγο
■ Πολύ

Έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

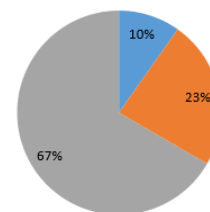
■ Πολύ
■ Λίγο
■ Καθόλου

Είμαι περισσότερο χαρούμενος.

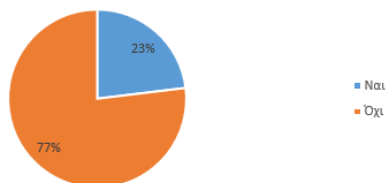
■ Καθόλου
■ Λίγο
■ Πολύ

Είμαι περισσότερο χαρούμενος.

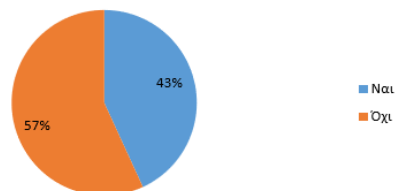

■ Πολύ
■ Λίγο
■ Καθόλου

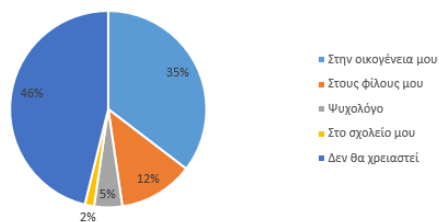
Έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη;

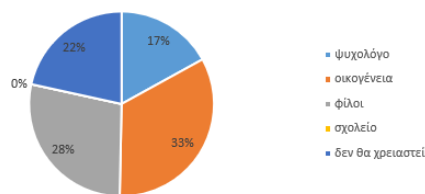
Έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη;

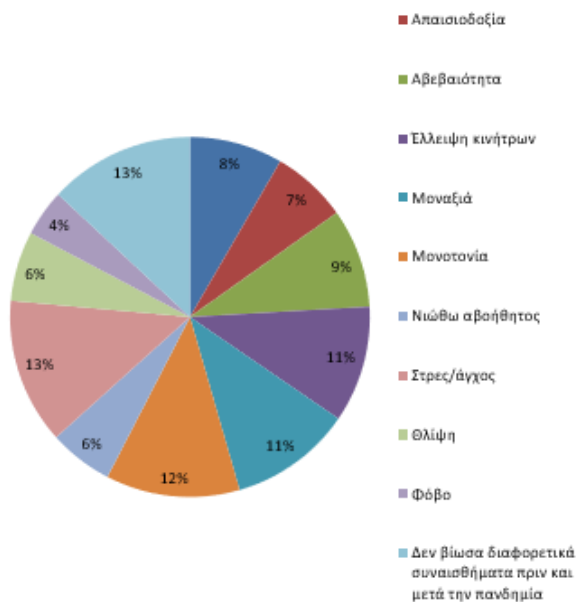
Αν χρειαστεί, θα αναζητήσω ψυχολογική υποστήριξη από:

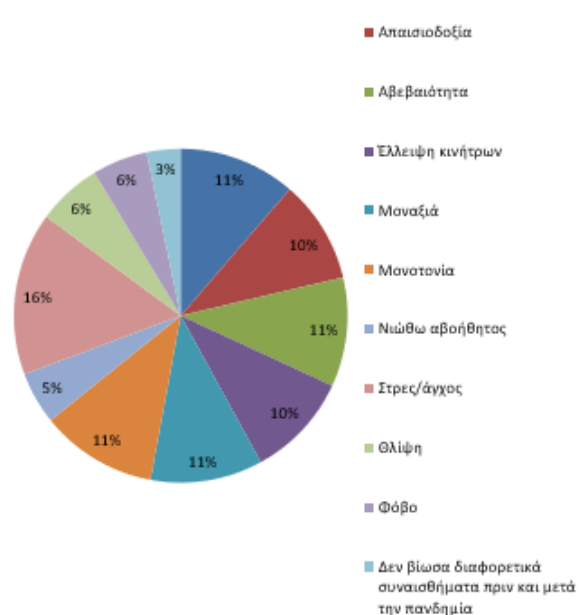
Αν χρειαστεί, θα αναζητήσω ψυχολογική υποστήριξη από:

Αρνητικά συναισθήματα που βίωσα/βιώνω.

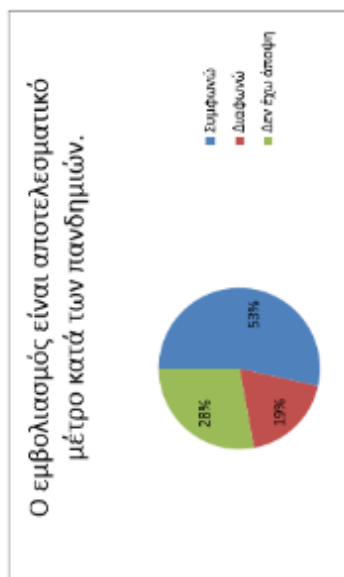
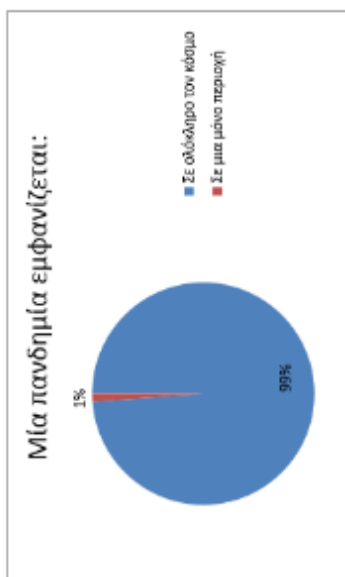
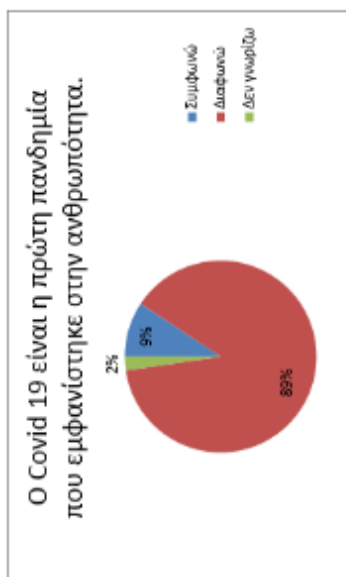
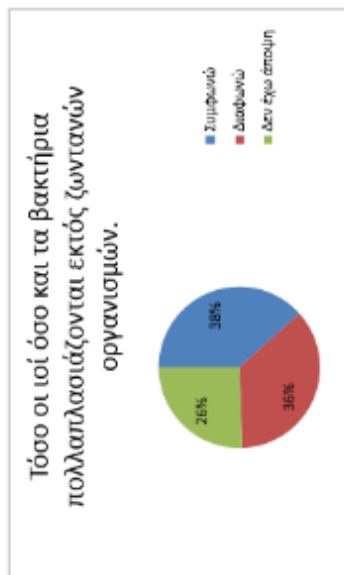
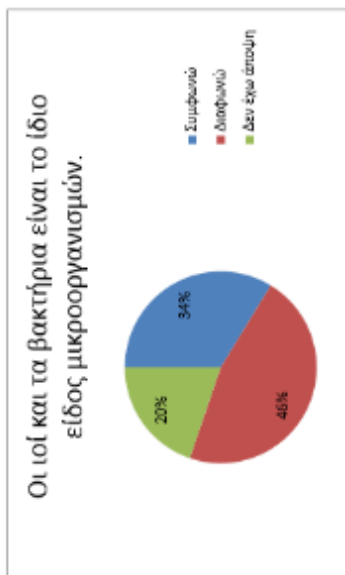
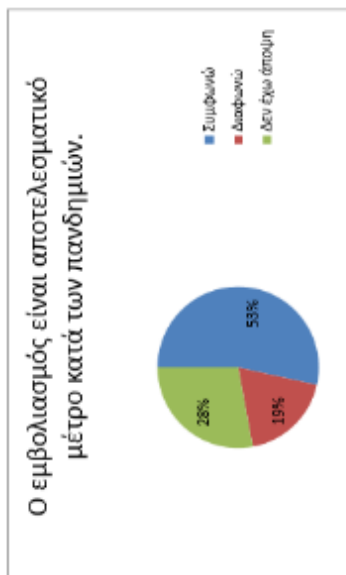

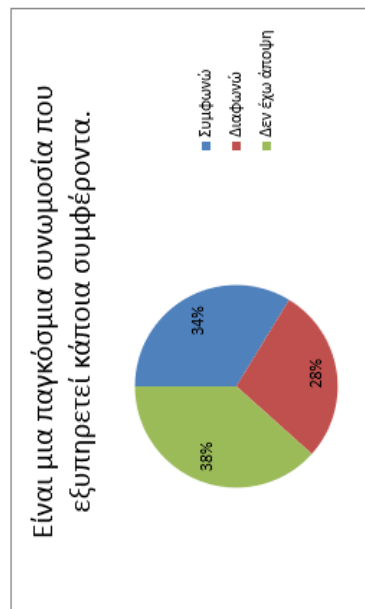
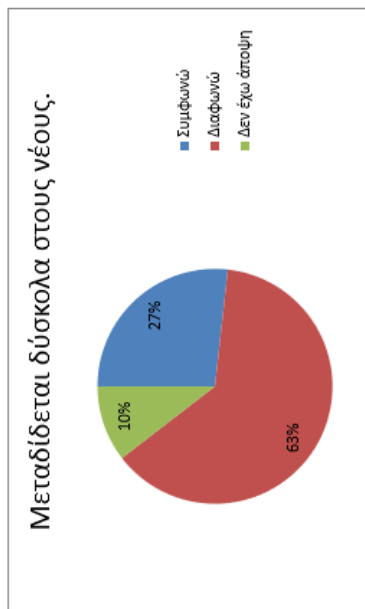
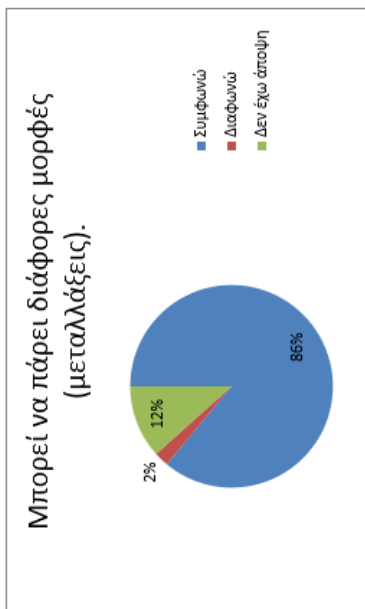
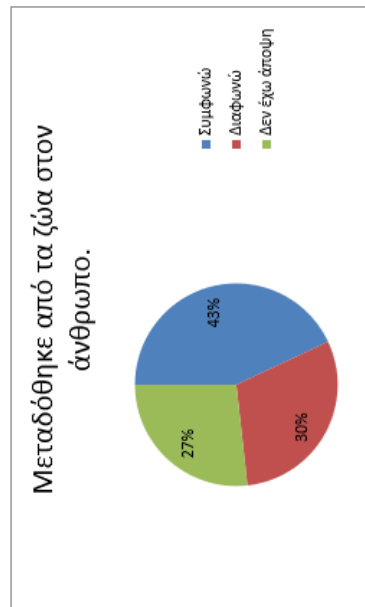
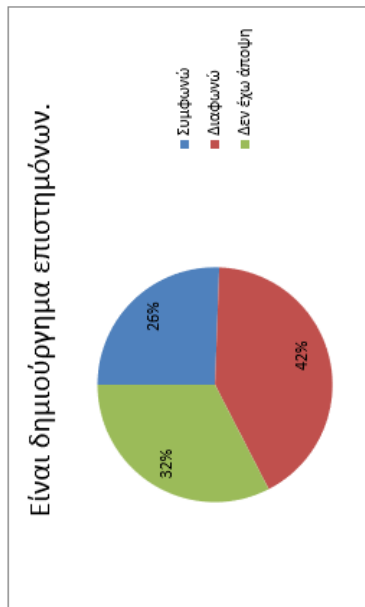
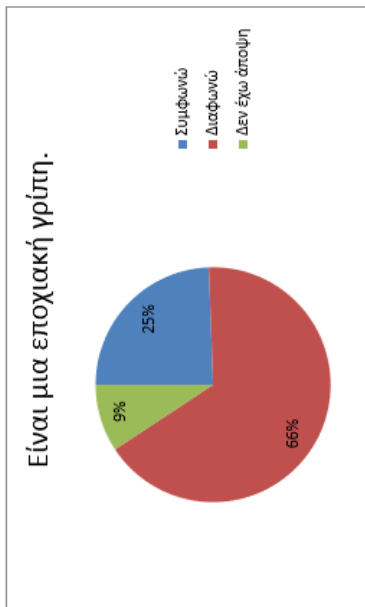
Αρνητικά συναισθήματα που βίωσα/βιώνω.

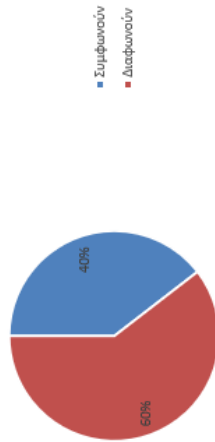
Παράρτημα 4

Αποτελέσματα Α΄ Τάξης

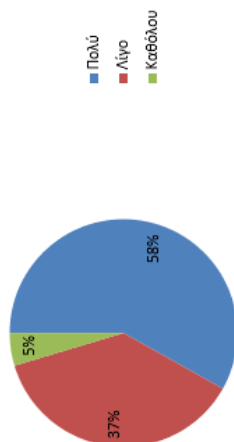

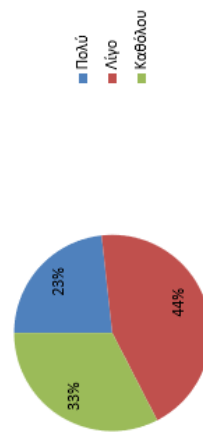
Προσωπικά νιώθω ασφαλής απο τον κορωνοϊό Covid 19.

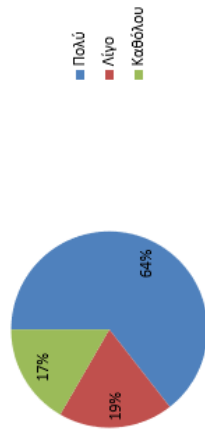
Η ζωή μου έχει αλλάξει.

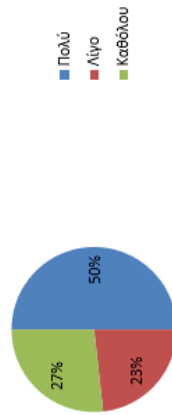
Οι σχέσεις μου με τους φίλους μου έχουν ατονήσει.

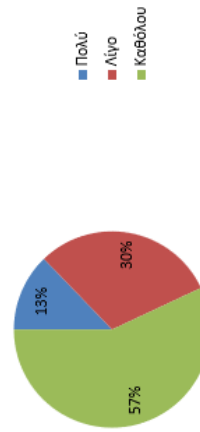
Μου λείπει να συναντήσω τους φίλους μου.

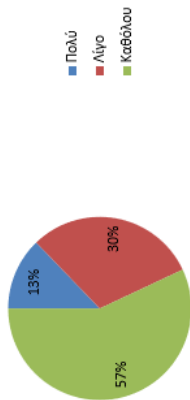
Πεθύμησα να μιλήσω από κοντά σε κάποιον φίλο μου για τα προβλήματα που με απασχολούν.

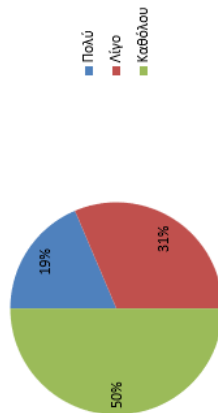
Η επίδοσή μου έχει βελτιωθεί με τα διαδικτυακά μαθήματα.

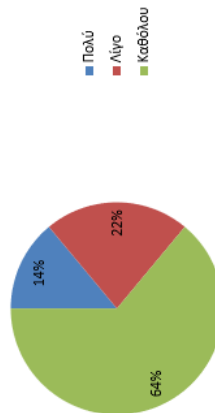
Νιώθω άτυχος που κάνω διαδικτυακά μαθήματα.

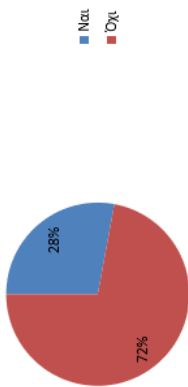
Έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

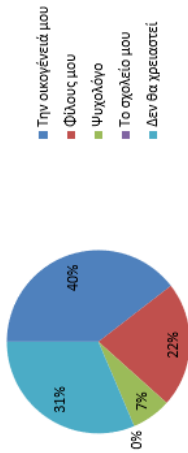
Είμαι περισσότερο χαρούμενος.

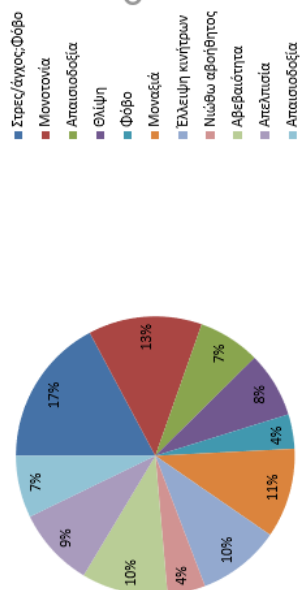
Έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη;

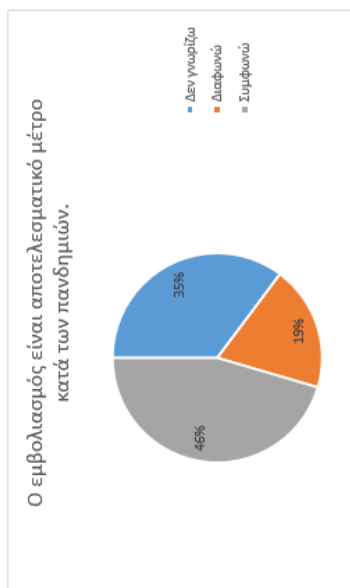
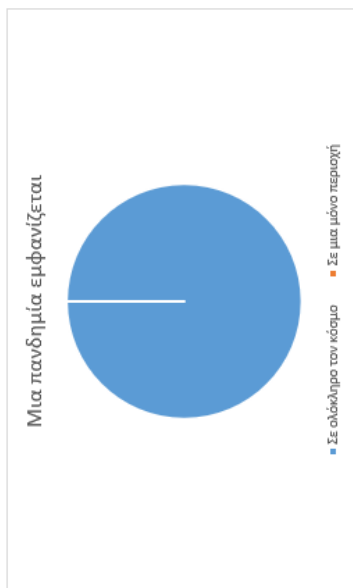
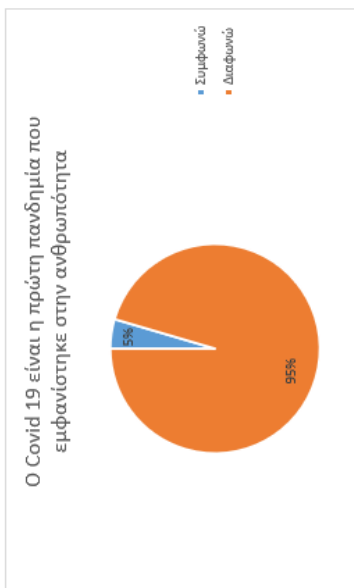
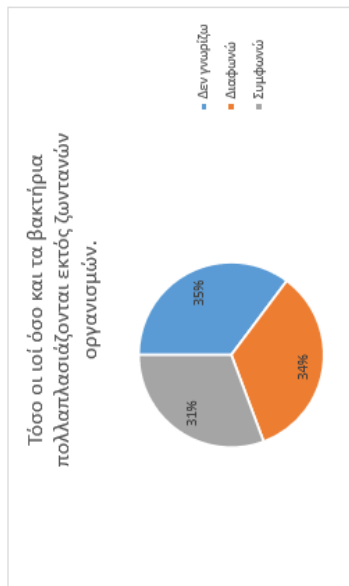
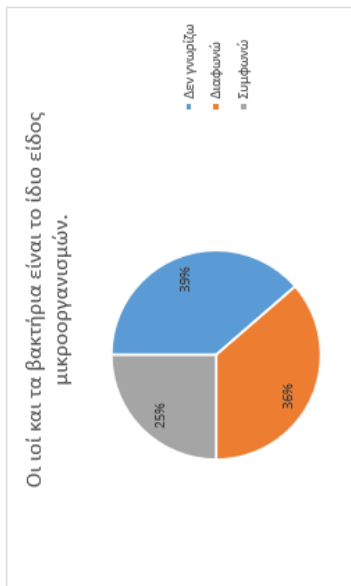
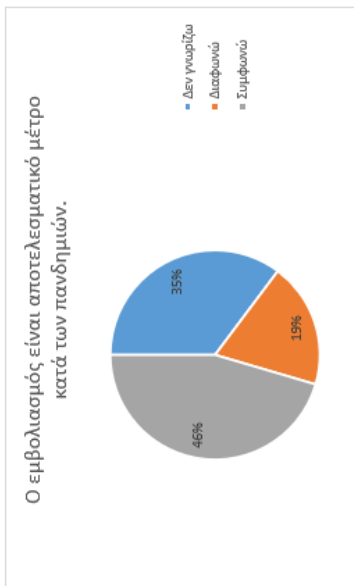
Αν χρειαστεί, θα αναζητήσω ψυχολογική υποστήριξη από:

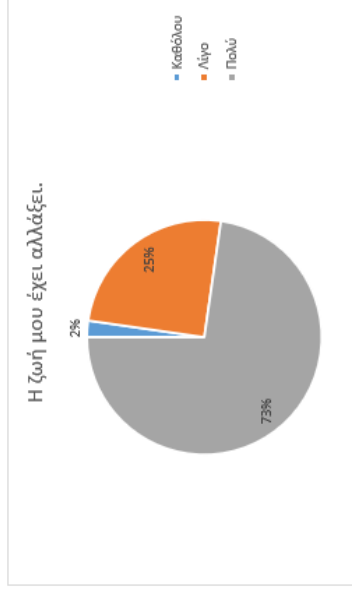
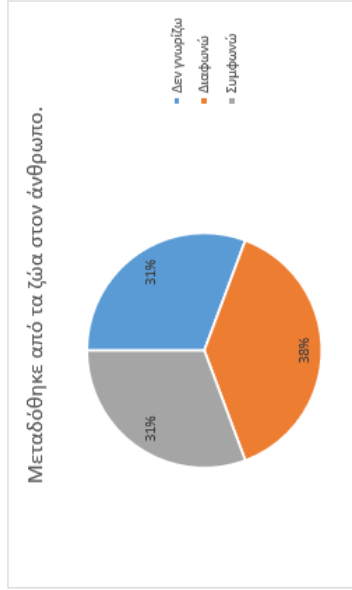
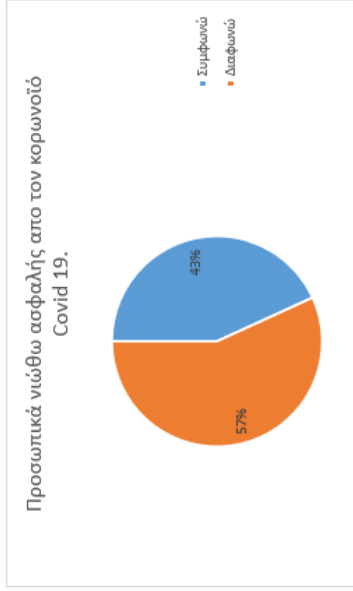
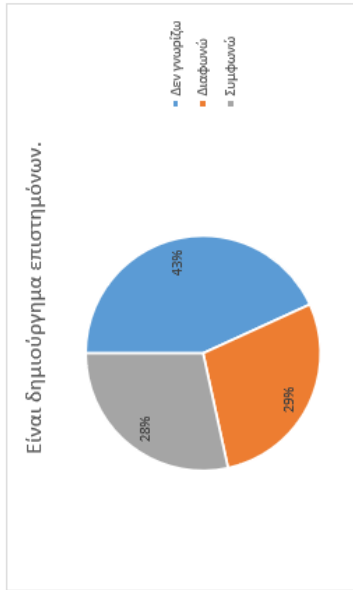
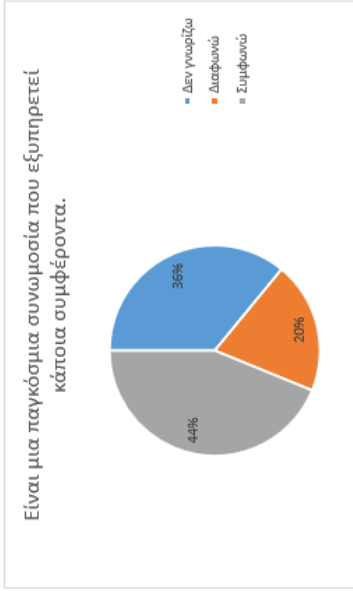
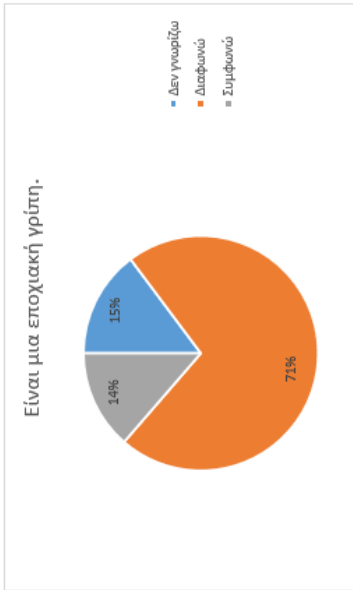

Αρνητικά συναισθήματα που βίωσα/βιώνω.

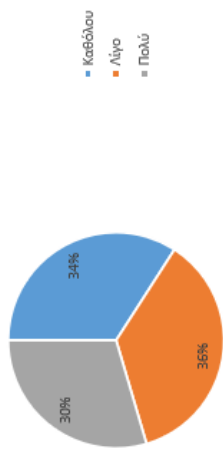

Αποτελέσματα Β΄ Τάξης

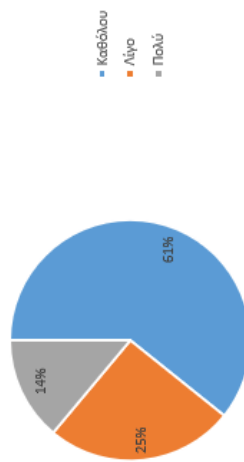

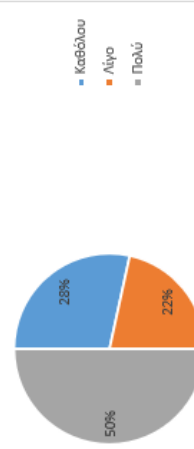
Οι σχέσεις μου με τους φίλους μου έχουν ατονήσει.

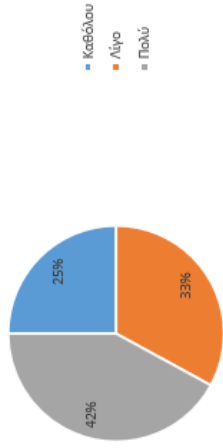
Μου λείπει να συναντήσω τους φίλους μου.

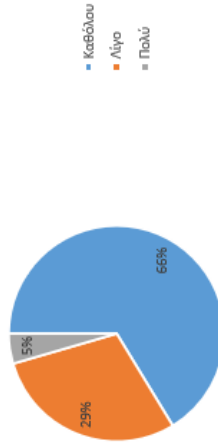
Πεθύμησα να μιλήσω από κοντά σε κάποιον φίλο μου για τα προβλήματα που με απασχολούν.

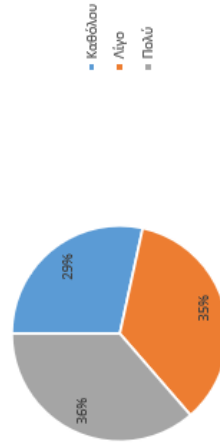
Θεωρώ ότι η ψυχολογική μου κατάσταση έχει χειροτερέψει.

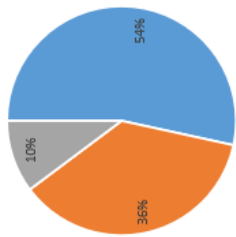
Η επίδοσή μου έχει βελτιωθεί με τα διαδικτυακά μαθήματα.

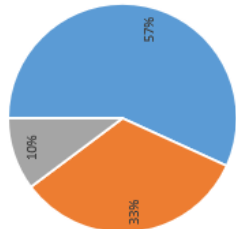
Νιώθω άτυχος που κάνω διαδικτυακά μαθήματα.

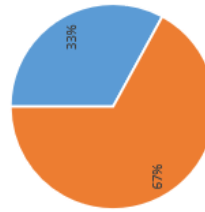
Έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

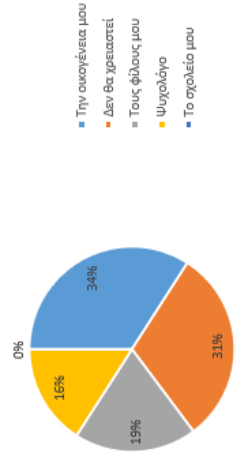
Είμαι περισσότερο χαρούμενος.

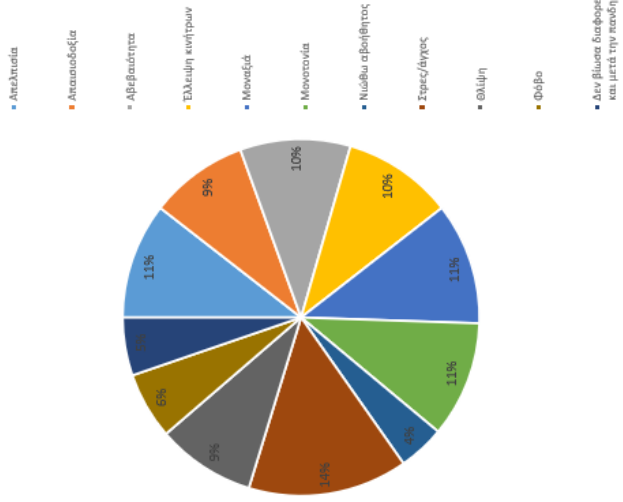
Έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη;

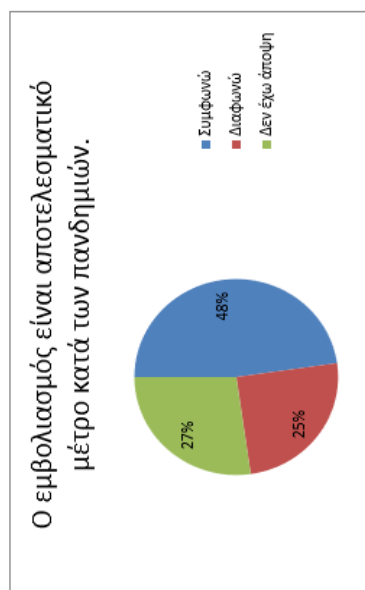
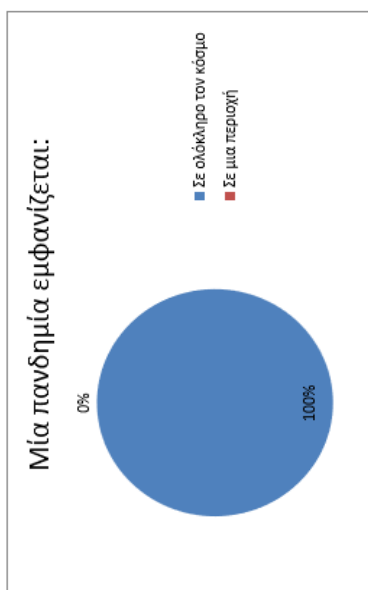
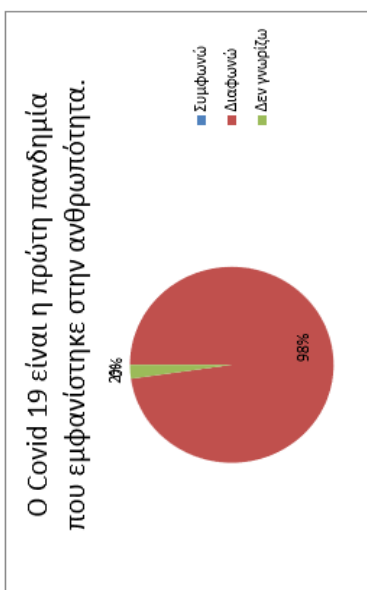
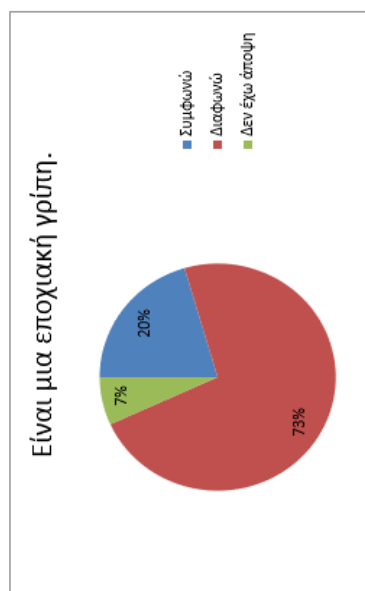
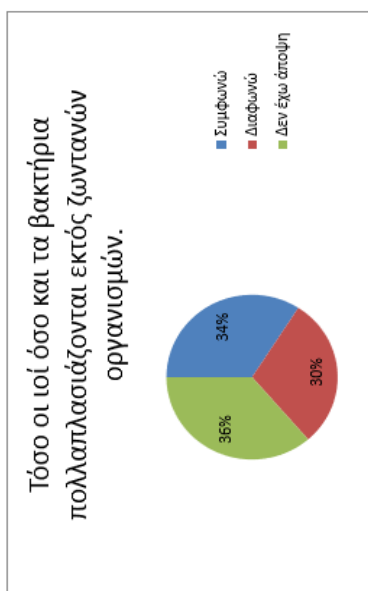
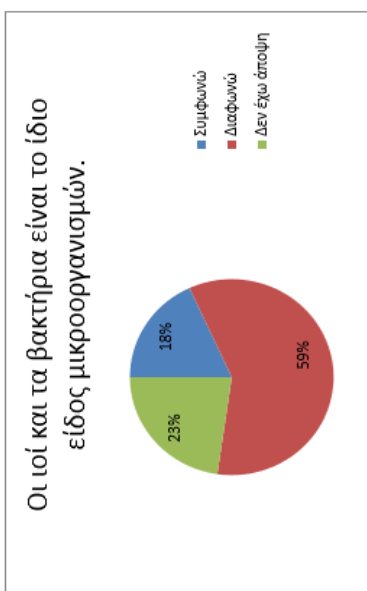
Αν χρειαστεί, θα αναζητήσω ψυχολογική υποστήριξη από:

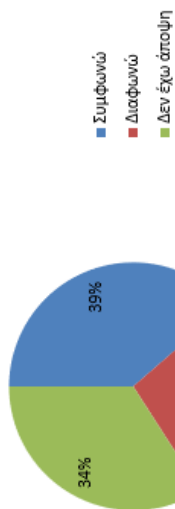
Αρνητικά συναισθήματα που βιώσα/βιώνω.

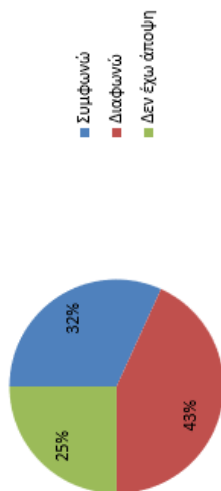
Αποτελέσματα Γ' Τάξης

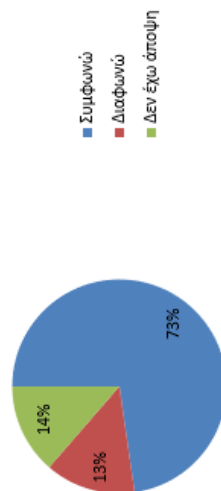
Είναι δημιουργημα επιστημόνων.

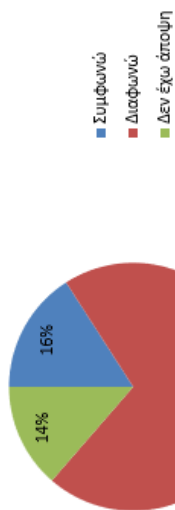
Μεταδόθηκε από τα ζώα στον άνθρωπο.

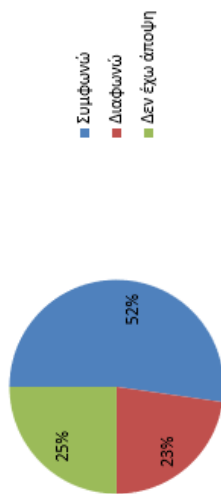
Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές (μεταλλάξεις).

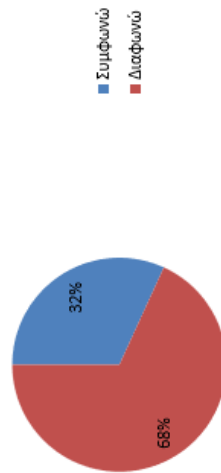
Μεταδίδεται δύσκολα στους νέους.

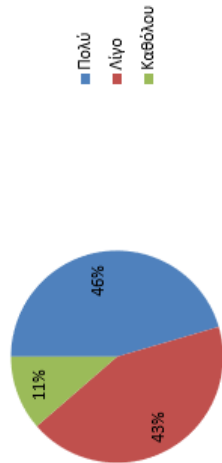
Είναι μια παγκόσμια συνωμοσία που εξυπηρετεί κάποια συμφέροντα.

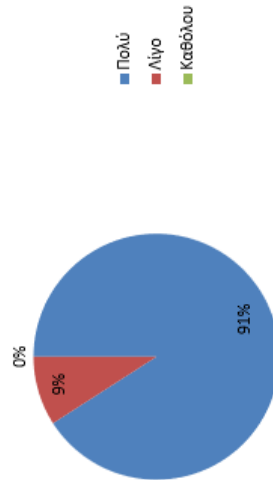
Προσωπικά νιώθω ασφαλής απο τον κορωνοϊό Covid 19.

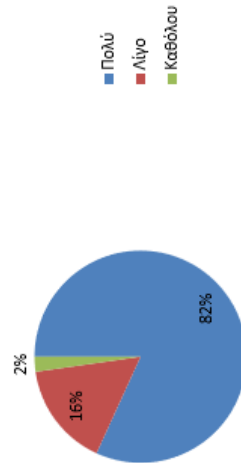
Οι σχέσεις μου με τους φίλους μου έχουν ατονήσει.

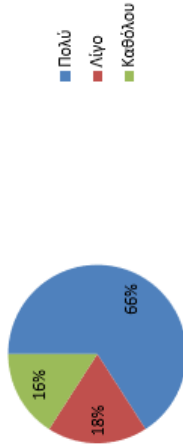
Η ζωή μου έχει αλλάξει.

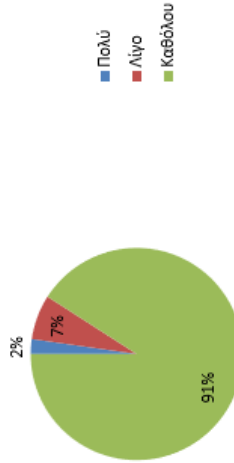
Μου λείπει να συναντήσω τους φίλους μου.

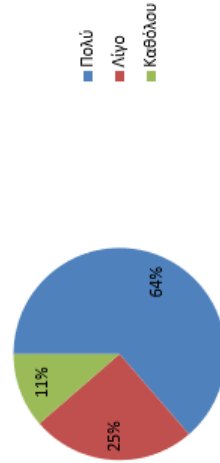
Πεθύμησα να μιλήσω από κοντά σε κάποιον φίλο μου για τα προβλήματα που με απασχολούν.

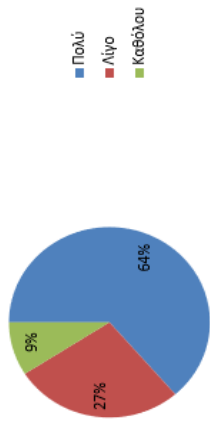
Η επίδοσή μου έχει βελτιωθεί με τα διαδικτυακά μαθήματα.

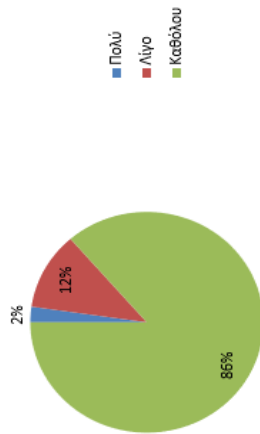
Νιώθω άτυχος που κάνω διαδικτυακά μαθήματα.

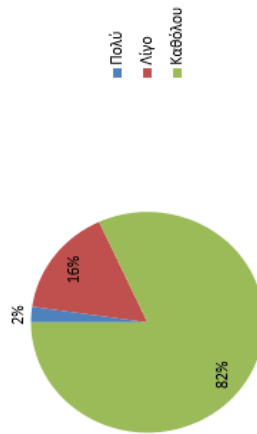
Θεωρώ ότι η ψυχολογική μου κατάσταση έχει χειροτερέψει.

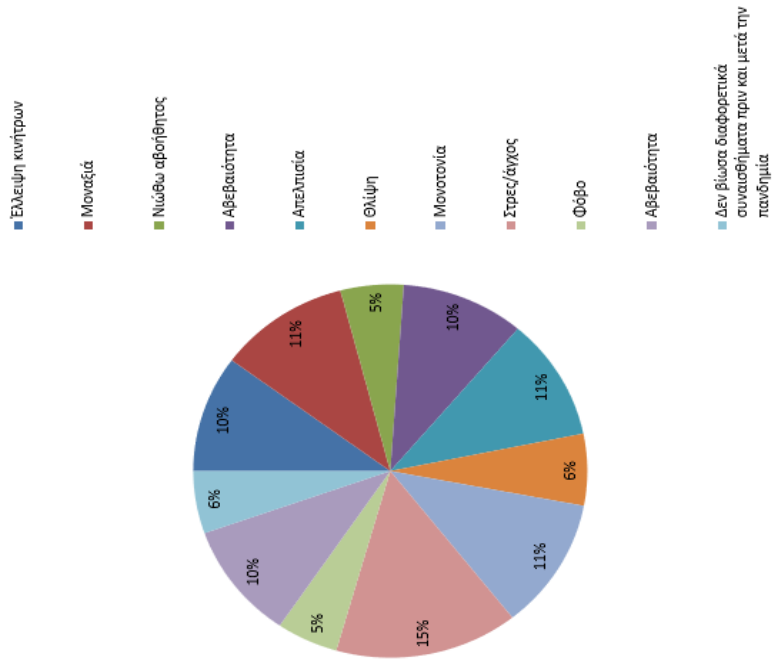
Έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

Είμαι περισσότερο χαρούμενος.

Αρνητικά συναισθήματα που βίωσα/βιώνω.

Παράρτημα 5: Δήλωση συμμετοχής – Ομάδες εστίασης

Λύκειο

Σχολική Χρονιά 2020-2021

Συμμετοχή μαθητών σε έρευνα

Παρακαλούμε όπως επιτρέψετε στο παιδί σας να συμμετάσχει στην έρευνα με θέμα,

«Ο απρόσμενος εισβολέας που έμελλε να αλλάξει ολόκληρη την ανθρωπότητα», η οποία περιλαμβάνει ομαδική συζήτηση με μαγνητοφώνηση (Ομάδες εστίασης - Focus groups), διάρκειας μίας διδακτικής περιόδου (45 λεπτά) . Στόχος είναι η αξιοποίηση του υλικού αυτού για ερευνητικούς σκοπούς στα πλαίσια συμμετοχής του σχολείου μας στον 3^ο Παγκύπριο Διαγωνισμό Χημείας. Θα διασφαλιστεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων/ουσών. Θα τηρηθεί η εμπιστευτικότητα στη διαχείριση των δεδομένων. Τα δεδομένα που θα συλλεγούν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας. Η συμμετοχή στην έρευνα είναι εθελοντική και οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να αποχωρήσουν οποιαδήποτε στιγμή.

Παρακαλώ όπως επιστρέψετε τη δήλωση μέσω του παιδιού σας στο σχολείο.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις.

Με εκτίμηση

Καθηγητές

.....

.....

ΔΗΛΩΣΗ

Ο/Η υποφαινόμενος/η -----
κηδεμόνας του/της ----- μαθητή /
μαθήτριας στο Λύκειο, δέχομαι / δεν δέχομαι να συμμετάσχει το
παιδί μου στην έρευνα με θέμα την «Ο απρόσμενος εισβολέας που έμελλε να
αλλάξει ολόκληρη την ανθρωπότητα»

Ημερομηνία: -----

Υπογραφή: -----

Παράρτημα 6: Οδηγός συζήτησης των ομάδων εστίασης

Θέμα: «Ο απρόσμενος εισβολέας που έμελλε να αλλάξει ολόκληρη την ανθρωπότητα»

- ✓ Θα διασφαλιστεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων/ουσών.
 - ✓ Η συμμετοχή στην έρευνα είναι εθελοντική και οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να αποχωρήσουν οποιαδήποτε στιγμή από την έρευνα.
 - ✓ Τα δεδομένα που θα συλλεγούν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας.
1. Τι είναι αυτό που στερηθήκατε περισσότερο από την περίοδο της καραντίνας;
 2. Αρνητικά συναισθήματα που βίωσα/βιώνω.
 - Ποια ήταν τα πιο έντονα συναισθήματά σας την περίοδο του εγκλεισμού;
 - Που οφείλονται;
 3. Έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη;
 - Από ποιον θα το ζητούσατε;
 - Θα μπορούσε το σχολείο να σας παρέχει ψυχολογική στήριξη;
 - Αν όχι γιατί;
 - Τι αναμένετε από το σχολείο;
 4. Έχετε κάτι άλλο να προσθέσετε το οποίο θεωρείτε σημαντικό και μπορεί να παραλείφθηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης;

Παράρτημα 7: Απομαγνητοφωνήσεις

Ομάδα εστίασης 1 - Α΄ Τάξη (Μέρος από την απομαγνητοφώνηση)

Συντονίστρια: Τι είναι αυτό που στερηθήκατε περισσότερο κατά την περίοδο της καραντίνας;

Αρ.1__ Στερήθηκα να βγαίνω έξω με τους φίλους μου, να πηγαίνω σε εστιατόρια.

Συντονίστρια: Ποια ήταν τα πρώτα συναισθήματα που ξεκινήσατε να νιώθετε στην αρχή της καραντίνας;

Αρ.1__ Εγώ προσωπικά στην αρχή δεν είχα αρνητικά συναισθήματα. Στη συνέχεια λόγω της κατάστασης, επειδή δεν ξανά έγινε κάτι τέτοιο, τουλάχιστον στην εποχή μας, είναι λογικό να αγχώνεσαι και να φοβάσαι.

Αρ.3__ Εγώ ένιωσα άγχος γιατί δεν ήξερα τι θα γίνει με τα μαθήματα και το σχολείο και το πώς θα συνεχίσουμε διαδικτυακά.

Συντονίστρια: Προτιμούσατε να κάνετε μάθημα στο σχολείο ή διαδικτυακά;

Αρ.2__ Στα διαδικτυακά κάναμε ότι θέλαμε, άρα δεν μας βοήθησε καθόλου, ενώ όταν ερχόμασταν στο σχολείο θεωρητικά ήταν καλύτερα.

Αρ.3__ Εγώ προσωπικά προτιμούσα διαδικτυακά γιατί πρόσεχα περισσότερο παρά στο σχολείο γιατί όταν ήθελα να παρακολουθήσω ένα μάθημα καθόμουν ήσυχη, διάβαζα το μάθημά μου και άκουγα προσεκτικά την καθηγήτριά μου, παρά στο σχολείο που κάποιοι άλλοι μιλούν την ώρα του μαθήματος, οπότε συμμετείχα περισσότερο στα διαδικτυακά παρά στο σχολείο.

Συντονίστρια: Νιώθετε ανασφάλεια για το μέλλον όσων αφορά τις επιδόσεις σας στο σχολείο;

Αρ.2_Ναι σίγουρα, γιατί από τον καιρό των διαδικτυακών μαθημάτων δημιουργήθηκαν κενά στην ύλη και η ζημιά θα φανεί στην Γ΄ λυκείου.

Αρ 1—Και θέλω να επισημάνω ότι στα διαδικτυακά μαθήματα είχαμε περισσότερη κατ'οίκον εργασία παρά από ότι έχουμε τώρα στο σχολείο.

Αρ 3—Από την ημέρα που ανοίξαμε μας έβαζαν διαγωνίσματα σιγά-σιγά ένα-ένα και όλα όσα υποτίθεται έχουμε κατανοήσει στα μαθήματα τα είχαμε αφήσει και προχωρήσαμε πάρακατω. Άρα κάποιος μαθητής ο οποίος είχε κενά στα διαδικτυακά, δεν θα λυθούν ποτέ.

Συντονίστρια: Ποιο είναι το συναίσθημα που σας κυριεύει περισσότερο το θετικό ή το αρνητικό;

Αρ 3—Ήμουν χαρούμενος που ήμουν στο σπίτι μου με τις ανέσεις μου. Πιστεύω το αρνητικό συναίσθημα που με κυριεύσε εμένα ήταν η λύπη της στέρξης των υλικών αγαθών που ενώ μπορούσα να έχω ,δεν μπορώ τώρα, λόγω των συνθηκών και επειδή έκλεισαν καταστήματα.

Αρ 1—Εμένα προσωπικά με κυριεύσε η ανία. Πολλές φορές δεν είχα τι να κάνω και έβλεπα πολλές σειρές, ταινίες για να καλύψω αυτή τη βαρεμάρα.

Αρ 2—Εμένα προσωπικά με κυρίευέ η μοναξιά κάποιες μέρες επειδή είμασταν από τη Δευτέρα μέχρι τη Παρασκευή σπίτι κλεισμένη. Μέχρι να τελειώσουμε τα διαδικτυακά ξεκινούσαν τα εξωσχολικά διαδικτυακά μαθήματα και μέχρι να τα τελειώσεις έφθανε η ώρα που έπρεπε να μείνεις σπίτι επειδή μέχρι της εννιά μπορούσες. Δεν μπορούσαμε να βγούμε ούτε για περπάτημα, οπότε ένιωθα λίγη μοναξιά μέχρι να έρθει το σαββατοκύριακο. Τώρα επειδή είμαστε στο σχολείο και βλέπουμε τους φίλους μας χαμογελάμε, περνάμε μια χαρά.

Συντονίστρια: Αν αντιμετωπίζατε κάποιο πρόβλημα σε ποιον θα απευθυνόσασταν για να σας βοηθήσει;

Αρ.3__ Εγώ θα απευθυνόμουν στους γονείς μου και στους φίλους μου γιατί με καταλαβαίνουν απόλυτα, οπότε θα συζητούσα μαζί τους τα προβλήματά μου και θα προσπαθούσαν και εκείνοι να με βοηθήσουν όσο μπορούν

Συντονίστρια: Πιστεύετε ότι το σχολείο μπορεί να σας προσφέρει ψυχολογική υποστήριξη;

Αρ.1__ Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε με τον σύμβουλο του σχολείου για παράδειγμα, απλά μπορεί κάποιιοι να μην νιώθουν τόσο άνετα επειδή δεν έχουν οικειότητα με το πρόσωπο, αλλά όταν ξέρεις κάποιον είναι πιο εύκολο να εκφραστείς.

Αρ.2_ Αν ήθελα ψυχολογική υποστήριξη θα πήγαινα σε ένα δικό μου ψυχολόγο και όχι σε ένα σύμβουλο στο σχολείο που θα του μιλούσα αλλά προτιμώ κάτι πιο προσωπικό.

Ομάδα εστίασης 2 - Β΄ Τάξη (Μέρος από την απομαγνητοφώνηση)

Συντονίστρια: Τι είναι αυτό που στερηθήκατε περισσότερο κατά την καραντίνα;

Αρ.1__ Αυτό που στερήθηκα περισσότερο στην καραντίνα είναι ότι δεν έβγαίνα τόσο συχνά με τους φίλους μου.

Αρ.3__ Συμφωνώ με το 1 γιατί είναι σημαντικό να νιώθεις ελεύθερος σε μια κοινωνία ενώ τώρα αυτό δεν ισχύει αφού υπάρχει πλέον η απαγόρευση κυκλοφορίας μέχρι τις 9 ή 11. Επίσης με τις μάσκες δεν μπορείς να εκφραστείς τόσο καλά και δεν μπορείς να δεις την έκφραση του άλλου και να νιώσεις τα συναισθήματά του.

Αρ.4__ Συμφωνώ με το 1 και το 3 στην περίοδο της καραντίνας στερηθήκαμε πολλές στιγμές με την οικογένειά μας και τους φίλους. Χάσαμε πολλές στιγμές κυρίως με τους φίλους μας ως προς το να γιορτάσουμε κάποια πράγματα και να είμαστε μαζί, ώστε να ζήσουμε τις στιγμές της ηλικίας μας.

Συντονίστρια: από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου παρατηρήσαμε ότι πολλά άτομα βίωσαν αρνητικά συναισθήματα όπως το άγχος. Εσείς ποια συναισθήματα βιώσατε;

Αρ.2__ Στην αρχή της καραντίνας χαρήκαμε αρκετά. Στην τελική αυτό δεν μας ωφέλησε καθόλου ειδικά στον τομέα της εκπαίδευσης αφού οι καθηγητές προχωρούσαν στα διαδικτυακά μαθήματα, αλλά δεν είναι τόσο εύκολο να συγκεντρωθείς όπως φαίνεται, είναι δύσκολο η αλήθεια. Αυτό μας προκάλεσε άγχος και στρες επειδή του χρόνου δίνουμε και παγκύπριες.

Αρ.3__ Συμφωνώ και εγώ όντως είναι δύσκολο να μάθεις με τα εξ αποστάσεως μαθήματα αλλά όταν θέλεις κάτι μπορείς να το καταφέρεις και με τον δύσκολο τρόπο. Απλά το θέμα είναι ότι πλέον ζούμε την ζωή μας και το σχολείο, μέσω ενός υπολογιστή.

Αρ.1__ Συμφωνώ με το 2 και το 3 αλλά θέλω να προσθέσω το συναίσθημα της αβεβαιότητας γιατί στην αρχή ξεκινήσαμε με 2 εβδομάδες και πιστεύαμε ότι θα ξεκουραστούμε αλλά στο τέλος καταλήξαμε ένα χρόνο ολόκληρο να μην ζήσουμε λύκειο, να ζούμε μέσα στην αβεβαιότητα, να μην παίρνουμε σωστές αποφάσεις και αυτό οδήγησε στο να μην έχουμε πλέον κίνητρα να διαβάσουμε ή να κάνουμε οτιδήποτε

Αρ.3__ Και όχι μόνο αυτό δεν ξέρουμε αν θα γίνουν οι εξετάσεις και αν γίνουν ποια θα είναι η ύλη.

Συντονίστρια: Νιώσατε μονοτονία, θλίψη κατά την περίοδο της καραντίνας;

Αρ.4__ Εγώ προσωπικά δεν ένιωσα τόσο θλίψη την περίοδο της καραντίνας όσο μονοτονία γιατί πλέον άλλαξε η καθημερινή ρουτίνα. Ξυπνάς και από το πρωί μέχρι αργά το απόγευμα είσαι μπροστά από μία οθόνη. Επίσης θέλαμε να συζητήσουμε κάποια σημαντικά γεγονότα με τους φίλους μας αλλά δυστυχώς δεν μπορούσαμε.

Αρ.2__ Το να ξυπνάς το πρωί και να είσαι σε μια οθόνη μέχρι το βράδυ είναι πολύ καταθλιπτικό και αυτό βέβαια ισχύει και για τις πιο μικρές ηλικίες.

Συντονίστρια: Βιώσατε κάποια θετικά συναισθήματα στην καραντίνα;

Αρ.4__ Εκτός από τα αρνητικά συναισθήματα βίωσα και κάποια θετικά και αυτό οφείλεται στο ότι ήμασταν περισσότερες ώρες μαζί με την οικογένεια μας .Ήρθαμε αρκετά πιο κοντά.

Αρ.4__ Πιστεύω ότι ο κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός και αντιδρά διαφορετικά σε κάποιες περιπτώσεις, εγώ προσωπικά κατάλαβα όπως είπα και πριν την αξία του να είσαι ελεύθερος και να έχεις τη δυνατότητα να βγεις και να εκφραστείς με όποιο τρόπο θέλεις.

Συντονίστρια: Που πιστεύετε ότι οφείλονται τα συναισθήματά σας και θετικά και αρνητικά;

Αρ.2__ Το άγχος κυρίως δεν προκλήθηκε μόνο από το σχολείο αλλά και από την τηλεόραση που το μόνο θέμα που έδειχνε ήταν covid είναι πολύ άσχημο και είναι λες και γίνεται πόλεμος.

Συντονίστρια: Όπως είπατε και πριν τα αρνητικά συναισθήματα ήταν περισσότερα από τα θετικά, εσείς νιώσατε την ανάγκη για ψυχολογική στήριξη;

Αρ.3__ Σίγουρα είναι καλά να έχεις κάποιον που να μπορείς να μιλήσεις, να μπορείς να εκφραστείς ελεύθερα, είχαμε τους φίλους μας αλλά δεν μπορούσαμε να βρεθούμε έτσι ώστε να έχουμε την στήριξή τους όσο είχαμε πριν, ήταν οι γονείς μας αλλά υπάρχουν και άτομα που δεν είναι τόσο κοντά με τους γονείς τους. Πιστεύω πως πολλοί άνθρωποι έμειναν μόνοι όπως είπε και το 4 και σίγουρα ένιωσαν την ανάγκη για ψυχολογική στήριξη. Επίσης καλό είναι να μην βλέπουμε μόνο την σωματική υγεία του ανθρώπου αλλά και την ψυχική γιατί ο άνθρωπος δεν είναι μόνο το σώμα αλλά και το μυαλό, άρα πρέπει να υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ των δύο.

Συντονίστρια: Το γεγονός ότι στο ερωτηματολόγιο που σας δόθηκε μόνο ένα άτομο απάντησε ότι θα ζητούσε βοήθεια από το σχολείο μας προβλημάτισε αρκετά. Που πιστεύετε ότι οφείλεται αυτό, το ότι οι μαθητές απομακρύνθηκαν από το σχολείο;

Αρ.1__ Πιστεύω ότι σίγουρα υπάρχουν πολλοί παράγοντες και ένας από αυτούς είναι ότι υπάρχουν κάποια στερεότυπα που μας οδηγούν να μην θέλουμε την βοήθεια του σχολείου, γιατί πιστεύουμε ότι το σχολείο δεν μπορεί να μας βοηθήσει ή ότι οι καθηγητές δεν είναι καλοί, γιατί όταν λέμε σχολείο δεν εννοούμε μόνο την διευθύντρια ή τους μαθητές, εννοούμε και τους καθηγητές και τον σύμβουλο, γι' αυτό πιστεύω ότι είναι αυτά τα στερεότυπα που μας οδήγησαν να μην χρειαζόμαστε βοήθεια από το σχολείο.

Συντονίστρια: Τι ψυχολογική στήριξη θα περιμένατε από το σχολείο;

Αρ 1—Απλά να γινόμουν πιο φίλη με τους καθηγητές μου, θα ήταν αρκετό για εμένα.

Αρ 3—Θα ήταν καλό μια φορά την εβδομάδα να έρχεται κάποιος ψυχολόγος στο σχολείο, να μαζεύεται η τάξη γύρω από ένα κύκλο και να συζητούμε αυτά τα προβλήματα, όπως κάνουν και στις αποτοξινώσεις. Είναι σημαντικό για κάθε άνθρωπο να μπορεί να μπει σε ένα κοινωνικό κύκλο και να πει την άποψη του, όπως κάνουμε τώρα αυτό.

Συντονίστρια: Άρα το σχολείο πρέπει να κάνει νέες δράσεις για τους μαθητές του.

Αρ 2—Όπως είπε το 3 μου άρεσε πάρα πολύ με το κύκλο όπως τώρα.

Αρ 4—Όντως είναι μια λύση.

Αρ 1,2,4—Ναι, πάρα πολύ ωραία

Αρ 3— Η μόνη φορά που πήγα στο σύμβουλο ήταν στο γυμνάσιο για να διαλέξω μαθήματα και απλά για τα μαθήματα, για τίποτα άλλο. Υπάρχουν τόσοι άνθρωποι που σπουδάζουν ψυχολογία και μπορεί να μην έχουν δουλειά. Ας εργοδοτηθούν στα σχολεία.

Συντονίστρια: Γνωρίζεται ότι αν χρειαστείτε τότε ψυχολογική υποστήριξη το σχολείο μπορεί να σας παρέχει επαγγελματία ψυχολόγο;

Αρ 2—Η αλήθεια, πρώτη φορά το ακούω.

Αρ 1,3,4—Ναι και εγώ.

Συντονίστρια: Τι άλλο μπορεί να κάνει το σχολείο για τους μαθητές του;

Αρ 4—Πιστεύω ότι θα μπορούσε να κάνει μια σύσκεψη μεταξύ μαθητικού συμβουλίου και καθηγητών. Να ακούσουν ουσιαστικά τη θέση των μαθητών. Ξεκινώντας πρέπει να τρέξω να καλύψω κάποιαν ύλη γιατί το Δεκέμβρη έχω τετράμηνα, έχω εργασίες και πρέπει να διαβάσω, δηλαδή να μπουν λίγο στην θέση των μαθητών να δουν πως είναι.

Αρ 3—Πρέπει να γίνονται κάποια σεμινάρια ώστε οι καθηγητές να έχουν την εμπειρία και την γνώση να μπορούν να υποστηρίξουν ψυχολογικά τους μαθητές και να μπορούν να επικοινωνούν μαζί τους.

Αρ 1—Και αυτό που είπε πριν με το κύκλο είναι πάρα πολλά καλό.

Αρ 2—Και έρχεσαι πιο κοντά με τους συμμαθητές σου και καταλαβαίνεις τι περνά ο άλλος και ότι δεν είναι μόνο η εικόνα.

Αρ 4—Γιατί πολλές φορές μπορείς να δείχνεις ότι είσαι καλά αλλά στη τελική να καταρρέεις.

Συντονίστρια: Έχετε κάτι άλλο να προσθέσετε που θεωρείτε σημαντικό και που πιστεύετε ότι έχει παραληφθεί κατά τη διάρκεια της συνάντησης;

Αρ 3—Δεν μπορούμε εμείς μόνοι μας να αλλάξουμε το εκπαιδευτικό σύστημα και πιστεύω ότι όλοι έπρεπε να έχουν τούτο το δικαίωμα έκφρασης, ώστε να μπορούμε σαν ένα σύνολο, συλλογικά να καταφέρουμε να πετύχουμε εκείνο που θέλουμε, στο σύνολο. Τι θέλουμε; Απλά να είμαστε χαρούμενοι και ευτυχισμένη άνθρωποι.

Αρ 1—Αυτό που με στενοχωρεί τώρα που είπαμε τις απόψεις μας είναι ότι έγινε με σκοπό ένα διαγωνισμό, ενώ μπορούσε να γίνει...

Αρ 2—Απλά εθελοντικά, απλά για να δουν πως είναι οι μαθητές τώρα.

Αρ 3—Δεν είμαστε στην εποχή του «κάνε αυτό που σου λένε οι γονιοί σου» ή κάποια στερεότυπα, είμαστε πιο ανοιχτόμυαλοι, μπορούμε να σκεφτούμε πιο έξω που το κουτί το οποίο μας δώσαν να σκεφτόμαστε. Σε λίγα χρόνια που θα βγούμε εμείς στο κόσμο τον αληθινό, πιστεύω θα υπάρχουν αλλαγές και ελπίζω πραγματικά να πετύχουμε αυτό που θέλουμε, να μας ακούσουν και άλλοι και ίσως κάποιοι που εμάς που είμαστε εδώ, να καταφέρουν να αλλάξουν τα προβλήματα που υπάρχουν.

Ομάδα εστίασης 3 - Γ΄ Τάξη (Μέρος από την απομαγνητοφώνηση)

Συντονίστρια: Ποια συναισθήματα βιώσατε την περίοδο της καραντίνας;

Αρ.4__ Κυρίως ένιωσα αρκετή αβεβαιότητα γιατί ειδικά στην Γ΄ Λυκείου δεν ξέρουμε πότε θα γίνουν οι εξετάσεις μας, δεν ξέρουμε την ύλη των εξετάσεων έτσι υπήρχε πολλή αβεβαιότητα . Ένιωθα ότι δεν υπήρχε αρκετή κατανόηση και αυτό μου έβγαине σαν αντίδραση ειδικά τώρα σε αυτή την κρίσιμη περίοδο που είμαστε κλεισμένοι σπίτι.

Αρ.1__ Συμφωνώ ήταν κυρίως η αβεβαιότητα και το άγχος όχι μόνο για το σχολείο αλλά και για το τι γίνεται στην κοινωνία, ποιος μπορεί να κολλήσει αυτόν τον ιό, ποιος πεθαίνει, ποιος ζει, αγχώνεσαι για τα άτομα γύρω σου για το τι μπορεί να γίνει και σε συνδυασμό με τις παγκύπριες που είναι είναι πολύ σημαντικές για εμάς και δεν ξέρουμε αν θα γίνουν, όλα αυτά μαζί μας προκαλούν άγχος και είναι αλληλένδετα όπως είπε και το 4.

Συντονίστρια: Νιώσατε καθόλου θετικά συναισθήματα κατά την περίοδο της καραντίνας;

Αρ.4__ Προσωπικά ένιωσα λίγο πιο άνετα παρόλο που ένιωθα το άγχος και την αβεβαιότητα ένιωθα πιο άνετη σαν να είχα περισσότερο χρόνο να διαβάσω γιατί δεν είχα την πίεση του να τρέχω από το ένα φροντιστήριο στο άλλο, άρα η καραντίνα μας έδωσε περισσότερο χρόνο να διαβάσουμε γι' αυτό ένιωθα πιο ήρεμη και βρήκα καινούργιες ασχολίες.

Αρ.3__ Πιστεύω ότι το γεγονός ότι μπήκα καραντίνα αρκετές φορές αυτό επηρέασε την ψυχολογία μου και σε συνδυασμό με τις παγκύπριες μου προκάλεσε περισσότερο άγχος γιατί χρειάζονται αρκετές θυσίες για να το καταφέρεις και πιστεύω ότι οι κύριοι παράγοντες ήταν αυτοί, απλά το ενίσχυσε περισσότερο η καραντίνα.

Συντονίστρια: Με βάση όλα αυτά τα συναισθήματα που είπατε έχετε νιώσει την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη;

Αρ.1__ Ναι συνέχεια και όχι μόνο εγώ αλλά και οι φίλες μου. Υπήρχε μεγάλη διαφορά στον τρόπο που συμπεριφέρονταν, ίσως να είναι και λόγω των παγκυπρίων αλλά σίγουρα μεγάλο ρόλο παίζει και ο εγκλεισμός που σε κάνει να νιώθεις μοναξιά, έβλεπα ότι θέλουν περισσότερη ψυχολογική υποστήριξη απ' ότι πριν.

Συντονίστρια: Από ποιον θα ζητούσατε ψυχολογική υποστήριξη;

Αρ.1__ Εγώ νομίζω κυρίως από φίλους και οικογένεια επειδή είναι τα άτομα στα οποία νιώθω πιο ασφαλείς και πιο άνετα να μιλήσω.

Συντονίστρια: Ωστόσο αν σαν δεύτερη επιλογή είχατε το σχολείο, πιστεύετε ότι θα μπορούσε να σας παρέχει ψυχολογική υποστήριξη;

Αρ 3— Ναι μεν κάποιοι καθηγητές προσπαθούν να μας πλησιάσουν άλλα ο καθένας εστιάζει στο μάθημα που πρέπει να παραδώσει. Δεν μπορούν να μπουν στη ψυχολογική θέση του μαθητή , να δουν πως νιώθει και τι νιώθει. Ίσως αν υπήρχε κάποιος ειδικός που να μπορούσε να παρέχει τη ψυχολογική στήριξη , αλλά νομίζω σε αυτό τον τομέα είμαστε αρκετά πίσω, στην Κύπρο τουλάχιστον. Δεν ξέρω αν συμφωνούν και υπόλοιποι.

Αρ 4—Ναι συμφωνώ, όχι γιατί δεν υπάρχουν καθηγητές που μπορούν να μας βοηθήσουν ψυχολογικά αλλά επειδή και οι καθηγητές βρήκαν δυσκολίες, πρώτη φορά ήρθαν αντιμέτωποι με τέτοιες συνθήκες. Ήταν δύσκολο και γι' αυτούς. Ίσως και οι καθηγητές μας να χρειάζονταν ψυχολογική υποστήριξη άρα ήταν δύσκολο που το σχολείο να μας βοηθήσει και είμασταν και μακριά, δεν είμασταν εκεί. Δεν είναι το «να πάω στη καθηγήτρια μου το διάλλειμα να με βοηθήσει που δεν νιώθω καλά». Έπρεπε να τους πιάσουμε τηλέφωνο και δεν νιώθαμε πολύ άνετα.

Συντονίστρια: Τι αναμένετε από το σχολείο να κάνει έτσι ώστε να σας φέρει πιο κοντά με τους καθηγητές σας;

Αρ 2—Το σχολείο έπρεπε να παρέχει κάποια μαθήματα με κάποιο ψυχολόγο και να κάναμε κάποιες διαλέξεις. Οπότε, ναι αυτό πιστεύω εγώ ότι έπρεπε να κάνουμε μαθήματα ψυχολογίας ή κάποιον ειδικό, κάποιο ψυχολόγο. Θα μιλούσαμε μαζί του θα μπορούσαμε να ανοιχτούμε έτσι ώστε να είμαστε εμείς πιο καλά, να νιώθουμε πιο καλά και να με τρόπο πιστεύω θα είμασταν πιο κοντά στο σχολείο και πιο κοντά με τους καθηγητές μας.

Συντονίστρια: Το γεγονός ότι ένα άτομο από όλους τους μαθητές του σχολείου μας που απάντησαν το ερωτηματολόγιο θα απευθυνόταν στο σχολείο για ψυχολογική υποστήριξη μας προβλημάτισε αρκετά και γι' αυτό πιστεύετε οφείλεται κυρίως στο ότι το σχολείο δεν λειτουργά με δράσεις έτσι ώστε να σας προσφέρει ψυχολογική υποστήριξη;

Αρ 1—Έχει σχέση και το πόσο άνετα νιώθει κάποιος. Σίγουρα νιώθεις πιο άνετα να μιλήσεις στην οικογένεια σου, στους φίλους σου, παρά να μιλήσεις σε ένα ξένο.

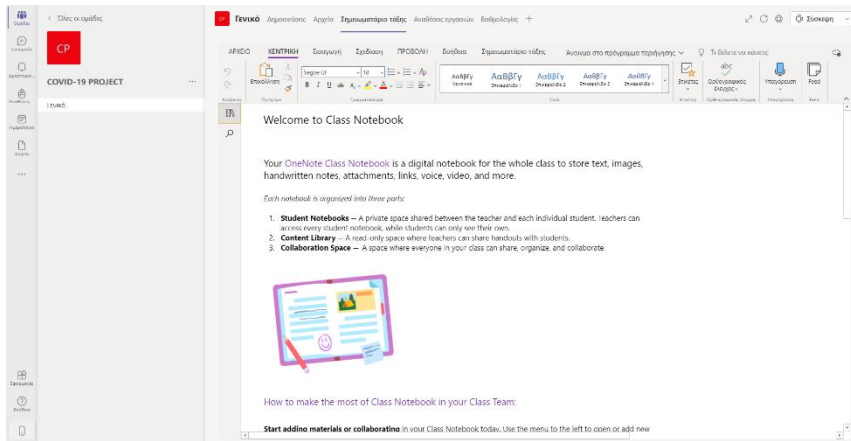
Αρ 3—Απλά εγώ εκείνο που ήθελα να πω είναι ότι γενικά δεν σχετίζεται το θέμα τις ψυχολογίας και τις ψυχοσύνθεσης, εννοώ θέματα που επηρεάζουν τη ψυχολογία. Φτάσαμε στο 2021 και πολύς κόσμος πάσχει από κατάθλιψη και γενικά αλλά προβλήματα που δεν ξέρω, λόγω του τρόπου ζωής που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια, ενίσχυσε το και η πανδημία, δεν ξέρω τι απλά δεν είναι ένα θέμα που συζητείται και νομίζω πολλοί ντρέπονται ή νιώθουν άσχημα να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματα τους, γι' αυτό στρέφονται κυρίως στους φίλους τους. Είναι δύσκολο να ρίξεις την άμυνα σου, να ανοιχτείς και να μιλήσεις

ελεύθερα για τα συναισθήματά σου, οπότε δεν θα μπορούσες να το κάνεις τόσο εύκολα στο σχολείο.

Συντονίστρια: Τι θα θέλατε από το σχολείο να κάνει έτσι ώστε να νιώσετε πιο άνετα για να εκφράσετε τα συναισθήματά σας;

Αρ 2—Το σχολείο πιστεύω θα έπρεπε να είναι μαθητοκεντρικό δηλαδή να έχει ως κέντρο εμάς τους μαθητές. Εγώ προσωπικά δεν ένιωθα ποτέ ότι ήρθα τόσο κοντά με τον υπεύθυνο μου, ούτε φέτος το νιώθω αυτό. Καταλαβαίνω ότι και εκπαιδευτικοί μας έχουν την πίεση να παραδώσουν την εξεταστέα που ούτε και οι ίδιοι ξέρουν φέτος ποια είναι. Αλλά γενικά, όπως είπα και πριν, πιστεύω ότι πρέπει να προσπαθήσουν και αυτοί να έρθουν πιο κοντά μας, ώστε να αναπτύξουν ισχυρότερες σχέσεις και αυτό το χάσμα που υπάρχει μεταξύ των καθηγητών και των μαθητών να μειωθεί κάπως και να έρθουμε πιο κοντά.

Παράρτημα 8: Φωτογραφίες

Η αρχική σελίδα του Class Notebook στην ομάδα μας στο Teams

Από τη διεξαγωγή των ομάδων εστίασης (focus groups).

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βιβλιογραφία

1. Freddy Vinet, 2020. *Η μεγάλη γρίπη του 1918*. Αθήνα: Μεταίχμιο
2. Rabiee, F., 2004. *Focus-group interview and data analysis. Proceedings of the Nutrition Society*, Τόμος 63, pp. 665-660.
3. Ίσαρη, Φ. & Πουρκός, Μ., 2015. *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας: Εφαρμογές στην Ψυχολογία και την Εκπαίδευση*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
4. Μαυρόγιαννη, Τσαγκανέλια, 2020. *Η Εφηβεία στην πανδημική κρίση του Covid-19: Ινστιτούτο μελετών και ερευνών γενετικής και ειδικής εκπαιδευτικής*.

Έρευνες

1. Anastasiou, Evgenia & Duquenne, Marie Noelle. (2020). Ο Κορωνοϊός στην κοινωνία: Η γεωγραφία των μέτρων κοινωνικής απομόνωσης στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε στις 11.3.2021 από: https://www.researchgate.net/publication/343263512_O_Koronoios_sten_koinonia_E_geographia_ton_metron_koinonikes_apomonoses_sten_Ellada
2. Varshney M, Parel JT, Raizada N, Sarin SK (2020) Initial psychological impact of COVID-19 and its correlates in Indian Community: An online (FEEL-COVID) survey. Ανακτήθηκε στις 19.3.2021 από: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0233874#pone-0233874-t001>
3. «Έρευνα Λυκείου Ιδαλίου για τις ψυχολογικές και συναισθηματικές επιδράσεις στους τελειόφοιτους» (2021) Ανακτήθηκε στις 10.4.2021 από: <https://paideia-news.com/assets/images/gallery/LYKEIO-IADALIOU.pdf>

Ιστοσελίδες

1. <https://www.iatropedia.gr/ygeia/ti-theoretai-pandimia-se-ti-diaferoun-endimia-ksespasma-kai-epidimia/128206/>
2. <https://www.iatronet.gr/iatriko-lexiko/ios.html> ,<https://www.pfizer.gr>
3. <https://www.iatronet.gr/iatriko-lexiko/vaktirio.html>
4. <https://www.cnn.gr/kosmos/story/248449/koronoios-oi-antiemvoliastes-to-paraplanitiko-afigima-kai-i-gkriza-zoni>
5. https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/how-do-vaccines-work_el
6. https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/how-do-vaccines-work_el